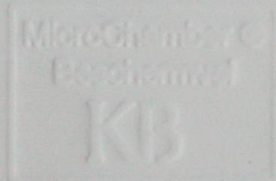
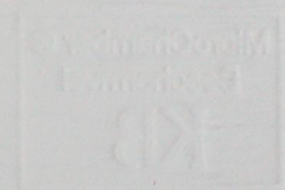

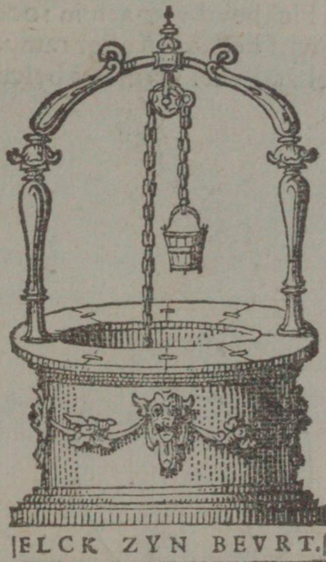

DE
AMSTERDAMSCHE
HECVBA.
TREVR-SPEL.

Πλήρης σεναγμῶν, ὐδὲ δακρύων κενός.

t'AMSTERDAM, Gedruckt by *Iacob Lescaille.*

Voor ABRAHAM DE WEES, Boekverkooper op de Middeldam, in 't nieuwe Testament, in 't jaer 1647.

HECUBA.

'T WAs Sparten niet genoegh dat, na' et langduurigh krijgen,
Ick met mijne oogen zagh; hoe Pyrrhus voor 't autaer
Het grijze koningshoofd greep by 't gewrongen hayr,
En met zijn lemmer ging den ouden ſtrot doorrijgen:
Dat ick de vlammen zagh van 't hof ten Hemel ſtijgen:
Als Hecube uitgeput door jammren, en misbaer,
Haer heldenzoonen had begraven voor en naer,
En weduw bleef gemengt in 't overſchot der Phrygen:
Ick moſt noch, onder ſchijn van inſpraeck Gods als kax,
Mijn' dochter Polyxeen, mijn' neef Aſtyanax
Zien ſneuvelen door 't ſtael, zien ſtorten van den tooren,
En Trojens heerlijckheyd vergaen in roock en damp,
En oud verſchove wijf beſteenen aller ramp.
Hoe is een' taye ziel zoo veel verdriets beſchooren!

Der Griecken achterdocht na'et sloopen van oud Troyen
Besorgt voor 't overschot van 't vyandlycke saet
Met koelen moede ontsiet den stam gants wt te royen
Dus onder Godsdiensts schyn die grouwelen bestaet
Achilles tombe 't bloed van Polyxeen gaet slorpen
En Hectors oir die word ten tooren wtgeworpen

Den achtbaren, hooghgeleerden, wijzen, en bescheiden Heere,

Mr. ANTONIS DE HUBERT,

Ouden Raed, en Schepen der Stede Zierickzee, en Rechtsgeleerden, &c.

YN HEER,

Wy offeren hier uwe E. de Amsterdamsche Hecuba. *Dezen bynaem draeghtse, om dat Amsterdam hare geboortplaets is. Verscheide vaders hebben vaderlijk recht aen dit kindt. Zeidt men dat het schandelijk luidt datter meer als een vader tot eene zelve vrucht geboort: wy staen het geerne toe: maer gelijk dat in de natuure oneerlijk is, alzoo zal't hier heerlijk zijn. Bezietse, ja doorzietse vry, en zoo u dunkt datter iet Godlijx in haer aenschijn sweeft, denkt datse geboren, en oock herboren is, alzoo datse met recht twee of dryboortige magh heeten. Dit heeftse met geene sterffelijke menschen, maer met den Godt* Bacchus *gemeen, die, na dat hy als eene ontijdige vrucht uit Semele ter weerelt quam, in Iupiters dye voldragen wert, en derhalven met recht den naem kreeg van* Διθύραμβος. *Het wijze en geleerde brein van eenen, wiens standvastigheid de eeuwen doorleven zal, heeft de Latijnsche Troas vereert met den tytel van* Regina tragœdiarum: *Wy wenschten dat de Nederlandsche zulck eenen karbonckel in't voorhoofd voeren moght, of datse ten minsten meer luisters van Seneca ontleent had. Dat wy uwe E. die in't byzonder heiligen, en opdragen, geschied tot danckbaerheid van de Psalmen, die uwe E. ons toegezonden hebt, en waer mede wy niet weinig vermaeckt waeren, als wy met greetige ooren den Goddelijcken galm van Davids harpe vingen, en hem met geene mindere zoetigheid in zuiver Neerduitsch hoorden geluit slaen, als voormaels in't Hebreeus de Hebreen in Iudea deden. Of wy hier alle eigenschappen onzer moederlijke tale, volgens het afscheid der dichteren, wel hebben waergenomen: daer van zal uwe E. konnen oordeelen: als die hier t'huis hoort, en als een treffelijck lidtmaet onze letterkunstige vergaderinge niet weinigh vereerde. Ombels dan, waerde heer en vriend, onzen en der anderen arbeid lieffelijck, en, nae uwe gewoonte, straf de misslagen heusselijk, en leef hier voorspoedelijk, en namaels eeuwelijk. t' Amsterdam dezen zesten van Oegstmaend,* 1625.

Uwe E. A. verplichte J. v. VONDEL.

INHOUD.

Als den Griecken, na datſe Trojen verdelght hadden, weer en wind tegen was, en datſe hier door gehindert werden, ancker te lichten, en na huis te keeren: Zoo verſcheen hun by nacht Achilles ſchim, die belaſte hen datſe Polyxena zijne aſſche tot eene offerhande zouden ſlaghten. Agamemnon weigerde de koninckliјcke maeghd ter uitvaert over te geven. Na datmen Calchas om raed gevraeght hadde, antwoorde hy, dat dit niet moght nablijven, dat deze het eenige beletſel der vloote was, en aldermeeſt Aſtyanax de zoon van Hector, dienmen noodzaeckelijck moſt ter dood brengen: Waerom Ulyſſes Aſtyanax uit zijnen ſchuilhoeck hervoor dede komen, en afſtorte van de Sceeſche poorte: en Pyrrhus ſlagte op zijnes vaders tombe Polyxena, die, als eene koninckliјcke bruit cierlijck uitgeſtreecken, hem Helene toebragt.

Dezes treurſpels tooneel is in der Griecken leger voor Trojen.

Perſonagien.

HECUBA.
REY VAN VROUWEN.
TALTHYBIUS.
PYRRHUS.
AGAMEMNON.
CALCHAS.
ANDROMACHE.
RAEDSMAN.
ULYSSES.
ASTYANAX.
HELENE.
BODE.

DE

DE
AMSTERDAMSCHE
HECVBA.

DE EERSTE HANDEL.

HECUBA.

DIe op een rijck vertrout, en kraght geeft zijn' geboden
In een geweldigh hof, en niet is voor der Goden
Lichtvaerdigheyd beducht, en nae zijns harten lust
Te reuckeloos in weelde, en blyde voorspoet rust.
Die spiegel zich aen my, en Trojen eens te dege:
't Lot wees noyt klaerder aen hoe slibbrig d'opgestege,
En pratte Vorsten staen. Die pyler trots, en schoon,
Die zuil van Asien, dat werreckstuck der Goôn
Te gronde is neêrgestort: wien oyt ten dienste stonden
Hy, die den Tanais drinckt, die uit zijn' zeven monden
De koele stroomen braeckt: hy, die met recht gezicht
Ziet rijzen, en begroet 't herboren zonnelicht,
En 's Tigers laeuwen vliet mengt met de roode baeren:
En zy, die buurvorstin der Scythen, met veel' schaeren,
En weduwlijcke stoet, staegh Pontus strand berent:
Dat Troje leyd ter neer, door vier, en stael geschent:
Pergamum heeft op 't lest met puyn bestulpt zich zelve.
Daer leyd die hooge prael van heerlijcken gewelve,
't Geweld van muuren, met zijn' daecken gants tot schand
Vernield door 't wellend vier. 't Hof staet in lichten brand:
't Huys van Assaracus roockt over alle straeten.
De vlam geen' plondring weert van woedende soldaeten.
In 't brandend Trojen elck om 't zeerste rooft, en ruit,
En 't kolcken van den roock den open Hemel sluit:

De voncken, en het vier van d'Iliasche gevels
Beswalckt den dagh, als waer hy dick bekleed met nevels.
Ziet den verwinner daer eens heet van gramschap staen:
Die vast de taeye stad schouwt met zijne oogen aen:
De gramme krijgsman, nu gemat, en wel ervaeren,
Den tijd ontschuldight, die gesleept heeft vijf paer jaeren.
Noch schrickt hy al bedeest voor d'overheerde stad,
En schoon zy leid verplet, noch naulijcx acht hy dat
Zy voor hem winbaer was. De plonderaers die slepen,
En torssen vast den roof, te swaer om duizend schepen
Te laden met den schat. Ick droef, en afgetreurt,
Der Goden heiligheid, op my dus hoogh gesteurt,
Neem tot getuige, en d'asch mijns vaderlands te gader,
En u der Phrygen vooghd, en veeler vorsten vader,
Den welcken Troje deckt, bestulpt door al 't gewight
Van 't neêrgedreven rijck, dat boven op u light.
Daer toe den geest van u, die al 't geweld hielt tege',
En Ilium hielt staen, en waert der Phrygen zege,
Zoo lang ghy staende bleeft: en u, o groote schaer,
Maer kleindre schimmen doch, mijn' kinders al te gaer!
Dat ick al 't leet, 't welck oyt ons prangde, en 't geen d'onstelde
Apolloos priesteres ons oyt te vooren spelde
[Met een' bezeten mond, als van verstand berooft,
Maer door 't beleid der Goôn van d'onze noyt gelooft
Al lang te vooren heb, van mijnen Paris swanger,
In eenen droom voorzien, en heb mijn' vrees niet langer
Verswegen, nocht geheelt: maer voor Cassandra vroegh
Elck mijn waerzeggen steeds als zotterny beloegh.
De schalcke Ulysses niet, nocht die hem 's nachts verzelde,
Nocht Sinon vol bedrogs in brand ons Trojen stelde:
Ick ick ben stoockebrand: mijn vier is 't datter blaeckt,
En Ilium is van mijn' toorts in brand geraeckt.
Maer ouderdom die zijt te leef baer! waer toe 't weenen,
Om d'uitgeroeide stad, om d'omgestorte steenen?

Ramp-

Rampzalige Vorstin! den verschen rou aenschout:
Zet Trojen aen d'een' zy': dat ongeluck is oud.
Ick heb vervloeckter feyt gezien vol schricx, en beven,
Des ouden koningsmoord, een schellemstuck bedreven
Door Pyrrhus wreed geweer: die zelf voor 't hoogh autaer
Der Goôn, met felle vuist, het grijze koningshayr
Omwrong, en dreef het stael, o droevige vertooning!
Wel diep ter wonden in: 't welck d'afgeleefde koning
Vrywilligh heeft ontfaên: zoo dat het swaerd verwoed
Ten strote aen d'andre zijde is uitgekeert bebloed.
Wien zou die grijze kop, wien zouden de getuigen
Van 't schelmstuck, zelfs de goôn niet hebben konnen buigen?
En 't oude hayligdom van 't neêrgevallen rijck?
Priaem gebeurt geen graf: hy die zoo groot een' wijck,
En steun van kindren had, tot vesting van zijn landstaet,
Derf nu zijn leste vlam, daer Troje gants in brandt staet.
Noch blust dit jammer niet der Goden gramschap uit.
De Vorsten met de bus vast loten om den buyt
Van 't hooghgeboren bloed, om vreedzaem t'huis te vaeren,
Met Priaems dochteren, en aengehuwde snaeren.
Wie zal my slechten buyt! meêvoeren over zee?
Dees heeft zich Hectors bruit ten troost verlooft alree.
Dees wenscht om d'eegemael van Helenus mijn zoone:
Die om Anthenors lief: en o mijne overschoone
Cassandra, droeve maeghd! daer is 'er meer als een,
Die na uw' kuisheid dingt. Ick oude vrou alleen'
Der Griecken afkeer ben: mijn lot doet yder duchten.
O ghy gevangen sleep! wat houd ghy op van zuchten?
Slaet droevigh voor uw' borst, en tijt aen 't huilen stout:
Heft op een veldgeschrey, en Trojens uitvaert houd:
Op op met droeven galm: laet Ide uw' klaghten hooren:
Wiens vierschaer heiloos was tot ons bederf beschoren.

REY VAN VROUWEN. HECUBA.

REY. 't Kermen is niet nieu, noch 't klagen,
Die ghy rou belaſt te dragen:
Neen, wy pleeghden dit geween
Heele jaeren achter een,
Sedert Paris minne blaeckte,
En de Griecxſche Amyceen naeckte:
Sedert hy d'Ægeeſche zee
Met zijn heiligh pijnhout ſnee.
Ida tienmael was beſlagen
Grijs van ſneeu, en wintervlagen,
Ida kael gemaeckt van hout
Om onz' lijcken menighvout.
Tienmael oock de maeyer maeyde
In 't Sigeeſche veld 't gezaeyde,
Datter niet een dagh en gle,
Of hy broght zijn' droefheid me:
Of de daeglijckſche ongenuchten
Gaven oorzaeck om te zuchten.
Houd in treuren al die maet
Daer mevrou ons voor in gaet.
Hef dan op uw' hand mevrouwe!
Wy zijn volgſters van den rouwe,
Die getreur, en droefenis
Lichtelijck te leeren is.
HEC. O getrouwe gezellinnen
Onzes vals, bedruckt van zinnen!
Slaet uw' hairen in den wind,
En uw' tuiten flucx ontbind.
Laet d'ontſnoerde vlechten decken,
En beſlaen de droeve necken:
Dat de ſchaer met luid geſchrey
D'armen uitſtrecke allebey:

En

En begruift van d'afch der ftede
Die berey met loffen kleede:
Onderknoopt oock uwen fchoot:
't Lijf zy tot den buick toe bloot.
Kuisheid, die nu zijt gevangen,
Waerom verw't de fchaemte uw' wangen:
Op wat bruiloft hooptge nu,
Datghe uw' borften deckt zoo fchuw?
Dat de fluyer met zijn' vouwen
Gord' den neêrgeflagen bouwen.
Handen, rand het lichaem aen,
En beledight u tot flaen.
O dat jammeren dat flaeghtme!
O dat wezen dat behaeghtme!
Dat behaeghtme! 't voegt ons lot:
'k Zie nu Trojens overfchot.
Dat zich wederom verheffe
't Oud getreur, en overtreffe
De gewoone droefheid vry.
Hector u befchreyen wy!
REY. 't Hair gedunt door al het fcheuren,
En 't veelvuldighlijck betreuren,
Wy, met rou in 't hart geroert,
Hebben al te zaem ontfnoert:
Knoop en ftrickeloos al weder
Hangen nu de vlechten neder:
En ons aenfchijn, op dit pas,
Is begruift met fmeulende afch.
HEC. Vult met puin, en ftof uw' handen,
Want de vyand na 'et verbranden
Van onze uitgeroeide ftad
Niet gelaeten heeft als dat.
Laet de kleedren van u allen
Van de naeckte fchoudren vallen,

En de neêrgezackte kleên
Stutten van ter zy' de leên.
Nu nu droefheid! baer uw' kraghten,
Want de bloote borsten wachten
Na de rechte, en flinckehand.
Vult met druck 't Rheteesche strand.
Dat de galm die zich gaet schuilen
In't geberghte, in holle kuilen,
Niet, gelijck hy is gewend,
't Leste woord te rugge zend:
Maer de gansche klaghten stroye
Wederom, van't woeste Troje.
Laet vry hooren zee, en lucht
Ons gesteen, en ons gezucht.
Smijt de borst met felle slagen.
Handen woed: 't gewoonlijck klagen
My niet magh vernoegen nu.
Hector wy beschreyen u!
REY. Om u, zonder zich t'erbarmen,
Slaet, en krabt onze hand dees armen:
Om u is zy dus verwoed
Op de schouders vocht van bloed:
Om u slaetse 't hoofd vol wonden:
Om u hangt de borst geschonden,
Opgekrabt, en aengerand,
Van een' wreede moeders hand.
All' de wonden en quetsuuren,
Die ick eertijds most verduuren,
Die ick aen mijn lichaem gaf
Op uwe uitvaert, aen uw graf:
Vloeyen opgekrabt als beecken
Van veel bloeds zy stadigh leecken.
Zuil, die hielt in zijnen stand
't Lang verdedight vaderland.

O die weerſtond zoo veel' dagen
Deze ons toegeſchickte plagen:
Ghy waert ons een muur, en ſchut,
En der matte Phrygen ſtut.
Tien jaer hebt ghy met uw' ſchoudren
't Rijck geſtuttet uwer oudren:
Ghy alleen hebt tien jaer lang
Ons bewaert voor ondergang.
Maer zoo haeſt ghy zijt gevallen
Vielen oock die heilge wallen:
't Was een zelve laetſte dagh
Die onz' ſtad en Hector zagh.

HEC. Keert uw' klaghten elders heenen,
En wilt Priaems lijck beweenen:
Schreid op nieus met luide keel,
Want mijn Hector heeft zijn deel.

REY. Hoor het zuchten, en het ſchreyen
Van onz' weeuwelijcke reyen,
Oude Vader! die vermant
Tweemael waert van 's vyands hand.
Trojen heeft in uwe dagen
Geene plaegh maer eens gedragen.
Dardans muuren zijn tweemael
Omgebeuckt van 't Griecxſche ſtael.
Pergamum moſt tweemael ſwichten
Voor Alcides boogh en ſchichten,
Na dat al gebragt ter aerd'
Is, dat Hecube heeft gebaert:
Na 'et verbranden zulcker beenen
Die hier halve Goden ſcheenen,
Draegtme' u lijck, o vader! uit:
Dat de leſte ſtacy ſluit:
En geſlaght Jupijn ter eeren
Moet uw lichaem 't graf ontbeeren,

En uw romp, met ſmaed en ſchand,
Drucken het Sigeeſche ſtrand.
HEC. Elders, dochters der Trojaenen!
Keert uw' biggelende traenen:
Jammert niet om Priaems end,
Hy voelt droefheid, nocht ellend.
Zegt dat het een groot geluck is,
Dat hy voor ons uit den druck is,
En zoo vry benedenwaert
Na het rijck der ſchimmen vaert.
Hy en zal niet, half beſweken,
Draegen 't laſtigh juck der Greecken
Droef op een' gebonden hals:
Schouſpel na veel ongevals.
Hy heeft niet gezien d'Atrijden
In zijn ongeluck verblijden:
Nocht aenſchout in zijne ſmart
Dien Ulyſſes valſch van hart.
Nocht op Argos zegefeeſte
Zal hy niet, beangſt van geeſte,
Draegen met ſtockoude leên
Hun hoovaerdige tropheen.
Nocht men zal zijn' handen beide
Daer hy ſcepters mede ſweide,
Tot zijn hartzeer, en verdriet,
Op den rugge vleuglen niet:
Nocht de laſt van gulde boeyen
Zal zijne armen niet vermoeyen;
En, na zoo veel tegenſpoeds,
Zal hy Agamemnons koets
Niet met yzers aen zijn' beenen
Volgen, en 't verheughd Mycenen,
Zonder purper, zonder kroon,
Tot een ſchouſpel ſtaen ten toon.

REY.

REY. Priaem van de dood verbeten
Wy te zamen zaligh heeten.
Vaerende op een andre steê
Droegh hy zijne rijcken meê.
Veiligh gaet hy druck versmaden
Onder d'Eliseesche bladen,
By de vroome schimmen, daer
Hy zijn Hector word gewaer.
,, Wel hem die in nederlaegen
,, Alles met zich ziet verslaegen:
,, Dit viel Priaem nu te beurt,
,, Dies niet langer om hem treurt.

DE TWEEDE HANDEL.

TALTHYBIUS. REY.

HOe lange draelt altijd de Grieck in havens schoot,
't Zy hy ten oorloogh treckt, of t'huis keert met de vloot.
REY. Meld d'oorzaeck die zoo lang de schepen doet verbeiden:
Wat God de wegen sluit, die ons te rugge leiden.
TAL. 'tGemoed dat beeft me, en schrik schud trillende all' mijn' leên.
Een onwaerschijnlijck spoock, en meerder als gemeen,
Wort zelden vast gelooft; ick met mijne eigene oogen,
Ick zelf heb dit gezien: de zon begost te hoogen,
En streeck der bergen kruin. De duisterheid die lagh
Alree verwonnen door den opgerezen dagh:
Als 't aerdrijck schielijck heeft met schudden, en met beven,
Uit 't binnenst zijner schoot, een naer geloey gegeven:
De boomen schudden 't hoofd: 't verheven woud geparst,
En zelf het hailigh bosch dat dondert met een' barst:
't Gebercht van Ida smelt in morzeling van steenen:
En 't aerdrijck niet alleen en siddert, maer met eenen
Word Thetis zelve in zee haer' eigen zoon gewaer,
En kemt haer' vloeden glad. Toen opent d'aerde daer

Van

Van een gerete flucx haere holen, en 't wanſchapen:
En Erebus verſchaft langs 's aerdrijcx grouzaem gapen
Een vry en open padt, na'et volck om hoogh bedeeſt,
En licht den ſteen van 't graf. Te voorſchijn quam de geeſt
Van Scyros hartogh, zoo als hy den aentoght mende,
En velde in 't harnas neêr de ſtrenge Thracier bende,
En dede o Troje! u zien het voorſpel van u leet:
Of toen Neptunus zoon hy dood ter aerde ſmeet:
Die op zijn jeughdigh hoofd met zilverhayren pronckte,
Of als hy in 't gedrang met forſſen moede ontvonckte,
En heele ſtroomen heeft met dooden toegeſtopt:
Toen Xanthus in zijn wad, aen lichamen verkropt,
Ging zoecken zijnen wegh, en na zijn uitgang vragen:
Of als hy zegenrijck aendreef den oorlooghswagen,
En 't lijck van Hector ſleepte, en Ilium met hem.
Naer over 't heele ſtrand klonck zijn' vergrimde ſtem:
Onaerdige! gaet heen, ontdraeght te dezer ſtonde
Mijn' geeſt die eer, waer toe mijn' deughd u heeft verbonde:
Ontmeert d'ondanckbre vloot om door onz' zee te gaen:
Mijn' gramſchap ſtaet u dier, en zal u dierder ſtaen:
Ten zy Polyxena verlooft zijnde aen onze aſſche,
Door Pyrrhus hand geſlaght, het graf beſprenge, en waſſche.
Zoo ſpreeckende overluid, brack hy den dagh in tween
Met een' heldonckre nacht; en daelende beneên,
Den grouwelijcken kuil, noch naulijx neêrgedoocken,
Met t'zamenloopende aerde hy heelde; en na het ſpoocken,
De zee haer' baren ſtilt, en langer niet meer woed,
En 't heele meyr bedaert, en mort met zachtren vloed.
De Rey van Tritons uit het diep, tot vreughd gedrongen,
Het hoofd om hoog ſtack, en heeft 't bruiloftslied gezongen.

PYRRHUS. AGAMEMNON. CALCHAS.

ALs ghy met blijden zeil' zoud keeren zeewaert in,
En quam Achilles u niet eenmael in den zin:

Hy,

Hy, door wiens eenig' hand dat Trojens hooge vesten
Geschud zijn, en gesloopt, ja omgestort ten lesten:
Waer meê hy heeft geboet in korten tijd al 't geen
In Scyros is gemart en Lesbos: 't welck in tween
D'Ægeesche golven klieft. Zoo haest hy was gebleven
Stond Trojens val beducht, waer heen hy zich wou geven.
Al waert ghy schoon gereet te schencken in der daed
Het geen hier word geeischt, noch komt het al te laet.
't Lot heeft den vorsten ree hunn' prijzen toe gaen leggen.
Wie kan zoo klein een' loon zoo groot een' deugde ontzeggen?
Verdiende hy luttel, dien gelast den krijgh alom
Te vlieden, en gerust met langen ouderdom
Zijn' tijd te brengen door, om zonder schrick en beven,
Den ouden Nestor, en zijn' jaeren t'overleven,
De moederlijcke list nochtans, en 't vrouwekleed
Afleide, en door 't geweer zich willigh man beleed.
Wanneer dat Telephus oploopende, en vermetel
Door zijn ongastvry rijck, en Mysiaenschen zetel
Den pas geweigert had: zijn' koninglijcke wond
Verwt d'onervaerne hand, die hy daer na bevond
Zoo zoet als streng in 't eerst. Zelf Theben most beswijcken.
De vorst Eëtion verovren zien zijn' rijcken:
En klein Lyrnessos, dat aen 't hoogh geberghte leid,
Leet diergelijcken val: en 't land wiens naem verbreid
Door 't vangen van de maeghd Briseïs is geworden:
En Chryse, d'oorzaeck dat de Grieckſche vorsten morden,
En lagen overhoop, en Tenedos besaemt:
En dat het Thracier vee in vruchtbaerheid vernaemt,
Met vette weiden voed, en Cilla onder andre
Apollo toegewijd. Wat wil ick na malkandre
Ophaelen alle steên, die rijck van vee, en volck,
Caïcus door den vloed verhoogende zijn' kolck,
Met wintervocht bespoelt? Zoo groote nederlagen,
En veeler volcken schrick, en steden neêrgeslagen,

Gelijck voor dwarrelwind verstuift het lichte stof,
Zou zijn eens anders roem, en alderhooghste lof:
Achilles deê 't ter loop. Zoo quam mijn vader trecken.
Die uitgevoerde krijgh, de val zoo veeler plecken
Toerusten heet by hem: dat ick hier by niet voeg'
Zijne andre feiten, was een Hector niet genoeg?
Mijn vader Ilium verwonnen heeft; ten lesten
Komt ghy, en doet niet meer als breecken zijne vesten.
Het lust my op dit pas eens door den drang te gaen
Van vaders hoogen lof, en wijdberoemde daên:
Lagh Hector niet gevelt voor 's eigen teelders oogen,
En Memnon voor zijn ooms? Om wien zich quam vertoogen
De moeder in een' schijn heel anders dan zy plagh,
En met haer' dootse verwe aenvoerde een' droeven dagh.
Zelf d'overwinner heeft een afschrick van het voorbeeld
Zijn'r eige daed: waer door Achilles merckt en oordeelt
Dat Godenkinders oock geraken aen hun end.
Penthesilea toen ten zadel uitgerent,
Der Griecken jongste schrick gevallen is ter aerde.
Indienge Achilles deughd wild schatten na heur' waerde,
Al eischte hy Argos puick, of een' Myceensche bruit,
Ghy zijt daer toe verplicht. Hoe twijffeltge? spreeck uit:
En staetghe 't noch niet toe? wat zal men langer wachten?
Is 't wreedheid Priaems zaed voor Peleus zoon te slaghten?
Ghy vader hebt wel zelf uw' dochter om Heleen
Geoffert: 't geen ick eisch is al gebeurt voor heen.
AGA. ,, 't Is jonger lieden feil zijn' moed niet in te toonen.
Dit vier der eerste jeught heeft andere ingenomen,
Door een gemeen gebreck: doch Pyrrhus word vervoert
Door vaders aerd, die hem zijn' korsle zinnen roert.
'k Heb dreigen grof en groot, en heete oploopentheden
Uws vaders eertijds wel met koelen moed geleden.
,, 't Voeght wel die veel vermagh dat hy wat meerder lijd.
Wat wiltghe d'eedle schim eens Vorsten, die den nijd

Doet vlieden voor zijn' faem, besoedlen, en bespatten
Met grouwelijcke moord? dat hoort men eerst te vatten,
Waer d'overwinner toe verplicht is met bescheid:
Wat hem te dulden staet die overwonnen leid.
,, Geweldig' heerschappy hield niemand lange staende,
,, Gematigde duurt langst; en hoe dat meer 't opgaende,
,, En steigerende lot der sterffelijcken maght
,, Om hoogh verheven heeft, en opgevoert met kracht:
,, Te meerder het betaemt, om niet te zijn bedrogen,
,, 's Gelucks bezitter zich te houden ingetogen:
,, Voor veelerley gevaer te siddren op zijn troon,
,, Mistrouwende de gunst van al te milde Goôn.
,, In 't winnen ick bevond, hoe 't allerbraefst in 't brallen
,, Lagh in een oogenblick bestelpt, en neêrgevallen.
Maeckt Ilium te trots onze opgeblaze ziel?
,, De Grieck staet op die plaets daer Troje stond eer 't viel.
Ick plagh wel eer, ick ken 't, eens anders Staet te hoonen,
En maghteloos mijns zelfs op purpre sluyerkroonen,
En op mijn maghtigh rijck te snorcken zonder maet:
Maer lots liefkoozery, die andren op hunn' staet
Met trotsheid kroppen zou, en prickelen de dwazen,
Die kneusde my den moed. Maeckt Priaem opgeblazen,
Of moedigh onzen geest? of zoude ick waenen dat
De parrelrijcke staf, 't gewaed van purpur zat,
Meer zijn als d'ydle schijn, bedeckt met valsch vergulsel,
En glans van luttel duurs? en hair verciert met hulsel
Van eenen boozen band? Eene onverhoedsche ramp,
Doet deze pracht, en prael verdwijnen, als een' damp:
Misschien word hier vereischt nocht bloedig sweet, nocht hijgen,
Nocht duizend schepen, nocht tien jaren bloedigh krijgen:
Zoo traegh een ongeval hangt elck niet over 't hoofd.
'k Wil hier wel rond in gaen, en dat ghe dit gelooft,
O waerde vaderland! 't zy met uw welbehaegen:
Het was mijn toeleg, wel verheert, en neêrgeslaegen

Te zien den Phrygiaen: de goddelijcke wal,
En toorens hemelhoogh, tot hopeloozen val
Te brengen, dacht ick noyt: ,, maer och! wat toom kan ſtuuren
,, Soldaten heet op wraeck, en d'overhand, aen d'uuren
,, Der blinde nacht vertrout. Al 't onrecht, al het leet
Dat iemand ſcheen te fel, of onbehoorlijck wreed,
Uit toorne, en duiſter quam: waer in de gramſchap woedigh
Haere eige dolheidt tergt, en 't ſwaerd, 't welk eens voorſpoedigh
Beſmet in 's vyands bloed, een dolle luſt bevat.
't Geen overblijven kan van d'omgekeerde ſtad
Laet blijven, ſtrafs genoegh genomen van ons euvel,
En niet dan al te veel. Dat nu door 't ſtael noch ſneuvel
Een' koninglijcke maeghd, geſchoncken aen het graf
Ten gave, en d'aſſchen ſprenge, en dat een' moord zoo ſtraf
Den naem van bruiloft voere: Ick ſweer, 'k zal 't nimmer dulden.
My druckt de laſt alleen van d'algemeene ſchulden.
,, De geen die 't quaed niet keert, wanneer hy 't keeren kan,
,, Het zondigen gebied. PYR. Zal vaders ſchimme dan
Niet hebben eenigh loon? AG. Hy zal, maer na betamen:
Met lofzang zullenz' hem verheffen all' te zaemen:
Uitheemſche landen zal zijn naem, en groote moed
Doorklincken wijd en zijd. Indien vergoten bloed
Verſtorvene aſch verquickt, of ſtilt der geeſten jamren:
Hack af den vetten hals der Phrygiaenſche lamren,
En kudden blanck van wol: laet vloeyen over 't veld
't Bloed, daer geen' moeder om in rou, en traenen ſmelt.
Wat vreemde wijze is dit! wanneer is menſchen leven
Ter uitvaert van een' menſch' ten beſten oyt gegeven?
Verſchoon uws vaders naem van haet en nijd, wiens lijck
Ghy eeren wilt met bloed. PYR. O blaeskaeck! als het rijck
Uw hart met voorſpoed hooght. O bloodaert ſnel in 't vluchten!
Wanneerder ritſelt ſlechts een wind van krijgsgeruchten.
O Vorſtendwingeland! is dan uw wulpſche zin
Al wederom ontvonckt door brand van nieuwe min,

En

En maeghdensnoepery? Staet ons altijd te wijcken
Van ons' gerechtigheid, en u den buit te strijcken?
'k Zal met deez' rechtehand Achilles tombe voên
Met bloed aen hem verlooft, op dat het streck' tot zoen:
't Welck zoo ghy't ons ontzeght, en derft hier tegens blaffen,
Een' grootere offerhand zal ick den held verschaffen,
En waerdigh Pyrrhus hand. Mijn swaerd toeft veel te lang
Van 's Konings neêrlaegh, die 't den Griecken maeckt zoo bang.
De schimme van Priaem verwacht vast na een' macker.

AGA. Dat 's Pyrrhus hoogste roem, dat hy zijn' handen wacker
In 't bloed gerept heeft van dien afgeleefden heer,
Wiens smeecken had verzacht zijn' vader zelf wel eer.

PYR. Ick weet dat die zijn knien voor mijnen vader buighde,
Hem vyand was met een: maer Priaem zelf betuighde
Zijn' demoed in persoon: ghy, van de vrees vermast,
Kent u niet stout genoegh te bidden: maer belast
Uw' zaeck den Ithakois, en Ajax uw' gebeden,
Nocht dorst uw' vyand noyt eens onder oogen treden.

AGA. Uw vader, ick beken 't, toen geene vrees beving
Als 't heir die neêrlaegh leed, de vloot aen koolen ging:
Log lagh hy, luy, en leegh, en dacht op krijgh nocht wapen,
Maer bleef aen 't zoet geluit der snaeren zich vergaepen.

PYR. De dappre Hector toen uw' wapens heeft veracht,
En vreesde Achilles zang meer als uwe oorlooghsmacht:
En in zoo groot eene angst, die yder een deê beven,
De vloot der Thessalen is ongeterght gebleven.

AGA. Maer by die zelve vloot quam Hectors vader meê
Uit Trojen, onbezeert, in vailigheit, en vreê.

PYR. 't Is koninglijck een' Vorst zijn' adem wat te geven.

AGA. Ghy maeckt' hem ademloos, en holpt hem om het leven.

PYR. „Vaeck een medoogend' hart de dood voor 't leven geeft.

AGA. Die dingt na maegdenbloed wel groot medoogen heeft.

PYR. Kan maeghdenoffer u nu als een grouwel quellen?

AGA. „Een Vorst moet boven 't bloed zijns vollex welvaert stellen.

PYR. Geen' wet gevangens spaert, of hindert hunne straf.
AGA. „'t Geen dat geen' wet verbied raed ons de schaemt wel af.
PYR. „Wat den verwinner lust dat staet hem vry te plegen.
AGA. „Wien 't meeste vry staet, die sta meest zijn' lusten tegen.
PYR. Gae stof zoo by die geen', wien ick 't ondraeghlijck juck
Van uw tienjaerigh rijck nu van de schoudren ruck.
AG. Geeft Scyros u dien moed? PY. Dat vry van broedren schand is.
AGA. Dat wechduikt in de zee? PYR. Die onze bloedverwante is.
Uw vaders adel, en uw ooms is wel bekent.
AGA. Ghy die geteelt zijt van een' maeghd ter sluick geschend,
En van Achilles, die noch voor geen' man moght strecken.
PYR. Van dien Achilles, die des hemels hooge plecken
Nu veilighlijck bewoont, en waer hy slaet zijn oogh
Zijn 'stamme ziet verspreid. Jupijn die zit om hoogh,
In d'afgrond Æacus, en Thetis in de baeren.
AGA. Van dien Achilles, die ter hellen is gevaeren
Door Paris hand gedood. PYR. Wien niemand van de Goôn
In 't strijden hand voor hand oyt heeft het hoofd geboôn.
AGA. De maght ontbreecktme niet om uwen mond te snoeren,
En driestigheid met straf: Doch 'k ben gewent te voeren
Een swaerd, dat spaeren kan een' die het overmagh.
Dat Calches tolck der Goôn koom liever voor den dagh.
Eischt 't noodlot deze moord, ick zal het stuck gedoogen.
Ghy die de Griecxsche vloot uit Aulis hebt getoogen,
En onzen toght gespoeit: ghy die den Hemel doet
Ontsluiten door uw' konst: wien 't ingewant, en 't bloed
Der dieren is bekent: ghy wien 't gekraeck des hemels,
En langgesteerte star, met nasleep vol gewemels,
Des noodlots raed ontdeckt: wiens mond, en woorden my
Zoo dier staen, Thestors zoon! Goods wil ontdeck ons vry,
En stier ons met uw' raed. CAL. Het noodlot bied den Greecken
Weer aen, om d'oude vracht, de wegen op te breecken,
Die nu gesloten zijn. Dat deze maeghd geslacht
Zy voor Achilles graf, word van de Goôn verwacht:

En

En Pyrrhus moet de Bruit (in zulleke gewaden
Als in Theſſalien tot haeren Bruigom traden
De maeghden nieu gehuwt: Als een' Myceenſche vrou,
Of eene Iöonſche bruit gaet tot haere eerſte trou)
Zijn' vader brengen toe. Zoo huwtſe na betamen:
Maer dit is 't niet alleen dat onze ſchepen t'zamen
Doet marren op de ree: het noodlot vordert nu,
En eiſcht een eedler bloed, Polyxena! dan 't uw.
Laet Hectors zoon geplet ten toorentrans uitvallen,
Zoo magh de vloot op zee met duizend zeilen brallen.

REY.

ZOu 't waerheid zijn, of gaet het kreupel,
En paeitmen het bedeeſt gepeupel
Met ſproockjes, en met ydelheid:
Op dat het niet in deughd verſlimme,
Als 't waent dat des verſtorvens ſchimme:
Noch leeft, als 't lijf begraven leid?
Wanneer 't gezicht al is gebroken,
En d'eegemael 't oogh heeft geloocken,
En dat de jongſte, en laeſte dagh
Der zonnen glans heeft afgeſchoten,
En in den emmer zijn geſlooten
De treurige aſſchen met beklagh.
En baet het niet zijn' ziel, en leven
In 't uiterſte aen het graf te geven:
Maer moet, vol jammers en verdriet,
D'ellendige noch langer ſwerven?
Of ſterven wy geheel door 't ſterven,
En gaet de ganſche menſch tot niet?
Wanneer de geeſt, met blijvende aeſſem
Gemengt, wijckt in der wolcken waeſſem:
En dat de toorts de naeckte leên
Geblaeckert heeft? Al wat in 't daelen

In dezen Rey word voorgeſtelt het ſchadelijck gevoelen der Epicureen, en Stoicynen, daer zich geen Chriſten aen zal argeren, te min alzoo het hier met zommige gelijckeniſſen eer opgepronckt, en verlicht word, als bewezen.

Of

,, Of rijzen, met haer' heldre ſtraelen,
,, De Zon beſchijnt, en kent met een:
,, Al wat de zee, met wufte baeren
,, In eb of vloed beſpoelt, de jaeren
,, Wechrucken ſnellick, en geſwind:
,, Gelijck Pegaes, met vlugge pennen,
,, Gewoon door 's hemels blaeu te rennen,
,, Ontloopt de ſweepen van den wind.
Met zulck een' dwarling als daer ſwieren
De tweemael zes geſtarnde dieren:
Met zulck een' loop, als d'opperheer
Der ſtarren d'eeuwen ſtaegh doet draeyen,
Als Hecate met ſlimme ſwaeyen
Dwaelt om het aerdrijck op en neêr.
Zoo ziet men ons na 'et einde draeven.
Die eens den ſtroom (waer by dat ſtaeven
De Goôn hunne eeden) heeft genaeckt,
Is nergens meer: gelijck het roocken
Van heeten brand, na dampigh ſmoocken
Der korte ſtreecke uit 't oogh geraeckt:
Gelijck men door de noordervlagen
De wolcken, die wy ſwanger zagen
Zoo daetelijck, ziet dwijnen weêr:
Alzoo zal oock deez' geeſt vervloeyen,
Die 't lijf beſtierde, en zal zich ſpoeyen
Tot niet te ſmelten meer en meer.
,, Hier namaels is 'er niet te wachten:
,, De dood is niet. De dood wilt achten
,, De jongſte pael van 's levens baen.
,, Begeerigh hart, houd op van hopen:
,, Bekommert volck, uw' zorg laet loopen,
,, En alles voorts zijn' gang laet gaen.
Vraegt iemand waer de doode varen?
Ter plaets daer d'ongeboore waren.

,, De

,, De * bayert, en de graege tijd
,, Verslinden ons : het is onfeilbaer.
,, De dood is een, en gants ondeilbaer :
,, Die ziel zoo wel als lichaem slijt.
,, Het rijck van Pluto, d'helsche straffen,
,, En Cerberus, die met zijn blaffen
,, De stramme deuren gade slaet,
,, Zijn niet dan ydele geruchten,
,, En woorden, die men niet moet vruchten,
,, Ja malle droomgelijcke praet.

* CHAOS.

DE DERDE HANDEL.

ANDROMACHE. RAEDSMAN. ULYSSES.

AN. WAt mooghtghe dus ontsteld u hair aen flarden rucken,
O Phrygiaensche schaer! wat scheurtghe u borst aen stuc-
En sprengt u wang met vocht dat uit uwe oogen vliet? (ken,
Druckt schreyen 't lijden uit, zoo is 't zoo lastigh niet.
Ghy hebt oud Trojen thans, maer ick al lang zien vallen :
Van sedert zoo verwoed, rondom de staende wallen,
Met zijn strijdwagen, stijf en wacker aengesweept,
De wreede Peleus zoon mijn' leden heeft gesleept:
Zoo dat zijne eigene as van Hectors swaerte steende,
Met siddring, en gekraeck, en 't waerde lijck beweende :
Toen viel de stad verdelght, en overrompelt neêr.
Ick laes versuft door ramp, en ben mijns zelfs niet meer,
Maer word beroyd van hoofd vast heen en weer gedreven.
't En waer dat dees my hiel, ick had my lang begeven
Te volgen mijnen man, om my den Grieck t'ontslaen.
Dees temt mijn' moed, en let my in mijn' dood te gaen:
Dees dwingt my d'hardeGoôn om troost noch wat te smeecken:
Dees reckt mijns lijdens tijd : dees heeft my laes versteecken
Van 's jammers grootste vrucht, dat 's angsteloos te staen.
De deur is toe voor heil, maer op voor gruwel quaên.

,, 't Is d'aldergrootste ellend noch hopeloos te duchten.
RAED. Verslegene, wat vrees u dus verbaest doet zuchten?
AND. Uit d'eene ramp ontstaet een swaerder ongeval:
Van 't stortende Ilium houd 't noodlot noch geen' stal.
RAED. En of 't den Goôn geviel te meerdren onze ellenden,
Wat neêrlaeg kosten zy ons swaerder overzenden?
AND. De stadigh duistre kuil, en 't slot van d'afgrond Styx
Zich opent, en op dat ons (die nu door veel schricx,
En ramp zijn afgemat) geen' vreeze zoude ontbreecken,
Zoo komen voor den dagh het hoofd ten grave uitsteecken
De vyanden, die lang ter aerde zijn gedaen.
Hoe kan de Grieck alleen dien wegh dan aersling gaen?
De dood doet elck gelijck. De Phrygen zich ontstellen
In die gemeene schrick: maer my is komen quellen
Een zonderling gezicht van een' benaude nacht.
RAED. Zeg wat gezicht het was dat u deez' vreeze bracht?
AND. De nacht, die met haer' rust ons voed, was half ten ende,
De kleine beer alree zijn blinckend juck omwende:
Als my bedruckte omhelsde eene onbekende rust,
En korte slaep bekroop, die mijne droefheid sust:
Zoo 's baezenden gemoeds verstocktheid zoude mogen
Gereeckent zijn voor slaep: als schielijck voor mijne oogen
Stont Hector mijn gemael: niet zoo hy wijlens plagh
Het forsse Agivisch' heir trots leverende slagh,
Met lichten fackelbrand, en swart bepeckte reepen,
Te staen na het bederf van all' de Grieckschestchepen:
Nocht zoo hy dol, verwoed van moorden en verslaen,
Een' waeren buyt ondroegh den valschen Peleaen:
Die vlammend' helderheid had hy niet meer ontloocken
In 't voorhoofd, zoo hy plagh: maer loof, versuft, gebroken
Van moed, 't gezicht belaên met tranen zoo als wy,
Het hair om 't hoofd beswalckt: nochtans zoo lusten 't my
Den held op nieus te zien: toen als geparst van rouwe,
En schuddende zijn hoofd: ontwaeck, zeid' hy, mijn' trouwe

En waerde bedgenoot, ontwaeck, en berg ons kind:
Dit is ons eenigh heil, dat niemand dit en vind'.
Uw schreyen staeckt. Wat steentghe om d'omgestorte steenen?
Lagh Troje daer meê heel. Flucx op, stop iewers heenen
De spruit van Hectors huis. Tot siddrens toe my sloegh
Eene eisselijcke schrick, die all' mijn' slaep verjoegh,
Den vaeck uit d'oogen schopte, uit d'oogen, die ick herwaerts
Bedeesdelijcken sla, nu weer angstvalligh derwaerts,
Vergetende mijn' zoon, ick tast na Hector, doch
'tOmhelzen heeft geen vat aen 't spoockende bedrogh,
O zone! waere lote uws loffelijcken vaders,
Der Phrygen eenig' hoop, en toeverlaet, mitsgaders
De troost alleen van 't huis, nu laes! ten val gedoemt:
O spruit van 't oude bloed! al t'edel, en beroemt,
Uw vader heel gelijck: mijn Hector was voor dezen
Dusdanigh van gelaet, van opzicht, en van wezen:
Dusdanigh oock van tred: zijn' handen sterck, en fier,
Zijn' hooge schouderen, 't had alles zulck een' swier:
Ja zelf dat straf gezicht, als hy 't van gramschap sweide:
En om den breeden neck die lang' hairlocken spreide.
O die geboren zijt laet voor den Phrygiaen,
Maer voor uw' moeder vroegh: zal eens die dagh opgaen,
Zal die geluckige uur oock komen eens voorzeker,
Dat ghy een schut, en scherm, en der Trojanen wreecker
Zult zijn, en rechten op het Pergamum, of 't schoon
Voor dezen langen tijd te vallen is gewoon;
En zaemelen by een' de borgery van Trojen,
Die d'oorlog, voor de vlucht, deê jammerlijck verstroyen:
En stellen 't vaderland, en 't Phrygiaens geslacht
In ouden stand, en naem? Maer weder nemende acht
Op mijn rampzaligh lot, zoo weet ick dat mijn wensche
Mijn' staet te boven gaet: 't most my gevange mensche
Genoegh zijn dat ick leve. Ach vaderlooze wees!
Wat schuilplaets zal 'er nu getrou zijn aen mijn' vrees?

Die rijcxſte burgh van al het Aſiaens geweſte,
Omheint met heilgen muur, en Goddelijcke veſte,
Wel waerd te zijn benijd, beroemt zoo wijd en veer,
Nu maer een puinhoop is. Waer ick mijne oogen keer
De vlam heeft alles wech, en van zoo hoogh verheve,
En overgroote ſtad is nergens overbleve'
Een' ſchuilplaets voor éen kind. Wat hoeck, wat plaets, amy!
Verkies ick beſt ter nood voor mijn' bedriegery?
Daer is een heerlijck graf, 't welck, overmits het heiligh
Mijn' man is toegewijd', voor 's vyands woên bleef veiligh
En ongeſchent tot noch, een eiſlijck groot gevaert:
Dat Priaem, die in rou noyt koſten heeft geſpaert,
Tot zijnes waerde zoons gedachtenis deê bouwen:
Wien kan ick beter als zijn' vader hem betrouwen?
Ick voel een killend ſweet door all' mijn' leden gaen,
En zie deez' naere plaets met droevigh voorſpoock aen,
En vreeze dat dit graf een ander graf beteeckent.
RAED. 't Heeft veelen 't lijf gebaet, voor dood te zijn gereeckent:
All' hoop is uit met ons: hem druckt een laſtigh juck,
Zijn adelijck geſlacht hem ſmoort in 't ongeluck.
AND. Dat niemand ons verra. RA. Beſt gaenwe wat ter zyen,
Op dat geen' tuige melde onz' vroome ſluickeryen.
AND. Zoo vyand na hem vraeght? RA. Zoo zeg, in Trojens val
Is hy al lang vermiſt. AN. Maer of ick hem nu al
Verſchuil, hy moet doch weer vervallen in hun handen.
RA. 's Verwinners gramſchap plag in 't eerſt op 't heetſt te branden.
AND. Hy ſchuilt met ſware vrees in 't uiterſte gevaer.
RAED. Die in benautheit ſteeckt, neemt tot beſchutting maer
Het reedſte dat hy vind: dan die, wien 't mach gebeure'
Een veiligh overleg, kan langſaem gaen te keure.
AND. Waer is zoo verre een' plaets, zoo woeſt een' wildernis,
Die voor u, o mijn zoon! een zekre ſchuilhoeck is?
Wie zal'er zorgen doch voor onz' bedeeſde lieden,
En in de laeſte nood ons hulp en byſtand bieden?

Wie zal ons ſchutsheer zijn ? Vaert ghy dit Hector aen :
Beſcherm ons als ghy ſtaegh uw' magen hebt gedaen :
Bewaer getrouwelijck uwe Eegaes dieveryen,
En laet uw dood gebeent dit levend lijck bevryen.
Nu zoone, duick in 't graf. 't Schijnt of ghy van my vlied,
En in zoo vuil een' plaets te ſchuilen u ontziet.
Ick merck uw' eedlen aerd. Ghy ſchaemt u noch te vreezen.
Leg af dit hoogh gemoed, dat in u plagh te wezen,
En treck een ander aen, 't welck 't ongeluck u hiet.
Schou wat hier ovrigh is van 't gants Trojaens gebied,
Een' grafſtede, een' ſlavin, een weeskind zonder vader.
Voor ramp men ſwichten moet. Koom zoone, tre wat nader,
En derf het ſtuck beſtaen : Uw' treên en gangen ſtreckt
Na d'heilge ruſtplaets, die uw vaders lijck bedeckt.
Wil 't noodlot helpen ons, die in ellende ſteecken,
Ghy zijt behouden : wil 't den draed uws levens breecken,
Op voorraed is u dan alreede een graf beſtelt.
RAED. 't Slot heelt 't vertroude pand : het welck om niet gemeld
Te worden van uw' vreeze, eiſcht dat men daetlijck ſpoede
Naer andre plaets, eer dat de vyand iets vermoede.
AND. ,, Die van naby vreeſt is met zorge minſt belaên :
Maer laet ons, vind ghy 't goed, vry op een ander gaen.
RAED. Bedwing uw wezen wat : wilt uw gebaer betoomen :
De Cephaleenſche Vorſt ſchijnt op ons aen te koomen,
Met yſſelijcken tred. AN. Gaep aerde, en ghy mijn hoofd,
Mijn trooſt, mijn bedgenoot, 't gereten aerdrijck klooft,
Tot 't binnenſte van Styx : dat in die diepe kuilen
Mijn pand, aen dy vertrout, te veiliger magh ſchuilen.
Daer komt Ulyſſes zelf, met een' verwarden tred,
Bekommert van gelaet : Hy breid in 't hart een net
Van looze ſchallickheên. UL. Ick die, God wouds, verkoren,
Bedien het ſtrenge lot, voor ditmael u beſchoren,
Verzoeck voor eerſt, ſchoon ick de boodſchap dy maeck kond,
Dat ghyze niet ontfangt, als komende uit mijn' mond :

'tIs aller Griecken ſtem, en d'uitſpraeck aller heeren,
Door Hectors oir verlet tot noch toe t'huis te keeren:
Het noodtlot eiſcht dit kind. De Grieck ſchoon over zee,
Nau ſtellende geloof op een' onzekren vree,
Blijft ſtaegh met zorg belaên: de vreeze voor zijn' rijcken
Hem, met bekommering, ſteeds zal te rug doen kijcken,
Nocht dulden dat men hang de ſchilden aen den wand,
Zoo lang de Phrygiaen, de wraeck van 't vaderland
Uit uwen zoon verwacht, en hoopt op zijne zege.
AN. Spelt Calches dat. UL. En ſchoon de wichler Calches ſwege,
Zoo zeid het Hector zelf, wiens ſtam ons houd in vrees.
,, Eelaerdigh zaed waſt op nae 't geen waer uit het rees:
Zoo loopt de jonge ſtier ter zijde van den grooten,
Al eer zijn' hoorens 't vel beginnen door te ſtooten:
Maer als hy hals en hoofd om hoogh komt rechten mee,
Beheerſcht hy zelf de kudde, en zijnes vaders vee.
Eene afgehouwe telg geplant zal 't hoofd verheffen,
En zelve in groote eerlang haer' moeder overtreffen,
En levren 't aerdrijck ſchaeu, den Hemel boſch en loof.
Zoo neemt de brand weer toe van 't vier, dat niet heel doof,
Bleef ſmeulen in zijne aſch. ,, Ick weet wel dat de droefheid
,, De zaeck, gelijck 't behoort, niet op haer' rechte proef leid:
Indien ghy 't niet te min wel by u zelve wickt:
Ghy zult een' oud' ſoldaet vergeven, dat hy ſchrickt,
En na tien oegſten vreeſt, en zoo veel' wintervlagen,
Voor krijgh, en oorloghs ramp, en nieuwe nederlagen,
En Troje nimmer vlack genoegh voor ons gewelt.
'tIs geen' geringe vrees die 't Grieckſche leger quelt,
En dus bekommert houd: 't is Hector, maer de tweede,
Wiens wackerheid nu word van ons gevreeſt alreede.
Verlos ons van dien angſt. Deze eenige oorzaeck let
De ſchepen, die alree te water zijn gezet:
Hier hapert onze vloot: en achtme niet moordadigh,
Dat ick, gelaſt by lot, uw' zoon eiſch ongenadigh:

Ick

Ick eischte Orestes wel : dus schoume niet voor wreed.
Lijd 't geen hier voormaels zelf uw overwinner leed.
AND. Och zoone! waertghe slechts in uwer moeder handen,
Of wist ick wat gevaer u nu in vreemde landen
Veer van my houd verruckt; ick zoud' het moeders hart
Niet eenmael trecken uit : al waer 't schoon dat met smart
Mijn' handen doorgesneên in scharpe stricken lagen:
Of dat my 's vyands stael zou door den boezem jagen:
Of dat een' heete vlam van wederzijds gestoockt,
Mijn' heupen had verbraên, en lendenen verschroockt,
Ick storf, of ging u na : nu kan ick laes! niet raden
Wat ramp u houd bezet : of ghy in achterpaden
Door bosch, en bergen dwaelt : dan of de woeste smoock
Der stad u heeft verstickt : en of de vyand oock
Gespeelt heeft met uw' bloed : of dat ghy zijt verbeten
Van 't wild gedierte, of streckt d'Ideesche kraey tot eten.
ULYS. Wegh met dien zotten klap, en die geveinsde praet:
Denck dat Ulysses zich zoo licht niet mompen laet.
Wy hebben eer verschalckt de moederlijcke treken,
Ja van Godinnen zelfs : wech met dit ydel spreken:
Wech met dien ydlen raed. Waer is uw zoontje, flux?
AND. Waer is al 't Phrygisch volck na zoo veel ongelux?
Waer Hector? waer Priaem? ghy zoeckt 'er een by name,
Helaes! Andromache bedruckt zoeckt'se all' te zame.
ULYS. 't Geen ghy van zelve ontzegt te melden, zal de dwang
Uitparssen met geweld. AND. ,, Z'is voor geen sterven bang
,, Die moet, en wil, en kan in 't sterven zijn te vreden.
ULYS. ,, Een' wie de dood genaeckt ontvallen d'hooge reden.
AND. Indien ghy dwingen wilt met vrees my droeve mensch,
Met 't leven dreig ons eer : want sterven is mijn wensch.
ULYS. De smarte zal eerlang met water, vier en koolen,
En doodelijcke pijn, 't geen in de duistre holen
Uws veinzenden gemoeds dus lang verborgen lagh,
Wel tegens uwen danck doen komen voor den dagh.

De

,, De nood is ſtercker als de liefde tot de zijnen.
,, 't Is zotte trouwigheid, te willen zich verpijnen
,, Om helen, 't geen men doch eerlange melden moet.
AND. Laet komen voor den dach al 't geen dat dol verwoed
Een grimmigh overheer bedenckt voor beulſche vonden:
Vier, water, honger, dorſt, en diep gedreve won den,
En 's kerckers ſtanck, en ſmet uit vuiligheid gegroeit,
En yzers heet van gloed in 't ingewand geſchroeit,
En wat hy meer bedenckt: ick ben 't getrooſt te dragen.
Een moedigh moeders hart en kan geen' vrees vertſagen.
ULYS. Maer hoor Andromache, de zelve liefd, waer door
Ghy dus hardneckigh blijſt, en niemand geeft gehoor,
De Griecken noopt, en raed voor hunne onnooſle kinders
Te zorgen. Na tien jaer, na zoo veel ramps, en hinders,
En verre uitheemſchen krijg, ick min zou zijn bevreeſt
Voor d'angſt, en zorg, waermede ons Calches maeckt bedeeſt
Vreeſde ick voor my alleen. Uw zoon ontzeid ten ſtrijde
Mijn zoontje Telemaech. AN. 'k Zal Griecken u verblijde',
Maer tegens mijnên danck. Hoe kan ick, droeve vrou,
Nu ſmooren in mijn hart mijn' ingekropten rou.
Atryden alle bey, ghy mooght u vry verheugen,
En ghy Ulyſſes zult met blijde tijding meugen,
Gelijck ghy zijt gewent, weer na de Griecken treên,
En zeggen: Hectors zoon, en oir is overleên.
ULYS. En dat zulcx waerheid is, hoe zult ghy 't hun bewijzen?
AND. Alzoo gebeurme 't ſwaerſt dat iemands ziel doet yzen
Door 's overwinners grim, en vreeſlijck dreigement:
Alzoo jon 't noodlot my een rijp en zaligh end,
Begraef my in mijn land, en Hector, na zijn' waerde,
Zy zachtelijck gedruckt van 's lieven vaders aerde:
Zoo waerlijck als hy lichtontbeerigh leid verſmoort,
En zielloos wech heeft 't geen zijne uitvaert toebehoort,
En onder d'andre doôn zijn' bleecke ſchim gaet mengen.
ULYS. Ick zal verblijd den Grieck de blijde boodſchap brengen,
Dat

Dat 't noodlot door de dood van Hectors zoon gesust ;
Hy op den vrede steun, en stel zijn hart gerust.
Wat droomtghe Ulysses, hoe? Zal dy de Grieck vertrouwen?
Ghy, wie? de moeder? hoe, in't midden van't benouwen,
Zou die verzieren iet, en bevende in de nood
Het voorspoock niet ontzien van zoo vervloeckt een' dood?
Voorspoocksel vreezen die, die swaerder dingen vreezen.
Met eeden zy haer' trou gestaeft heeft, en bewezen:
Zooze eedbreeckt, kanze wel een' swaerdre plaegh ontzien.
Nu mijn gemoed, neem vry te hulp, en dat u dien
Bedrogh, en list, en een Ulysses die volmaeckt is.
,, Men deckt de waerheid, maer zy rust niet voor zy naeckt is.
Doorsnuffel hare ziel. Zy kermt, zy maeckt misbaer,
Zy steent, en trappelt vast angstvalligh hier en daer,
En vangt de reden, en het geen haer komt te veuren
Met een bekommert oor. Hier is meer vrees als treuren:
Vernuft is hier van doen. Andre ouders in den rou
Behoeven troost; maer ghy geluckigh zijt mevrou,
Dat ghy uw' zoon nu mist, die anders most bezuuren
Een' wreede, en bittre dood by d'omgevalle muuren,
En storten over 't hoofd van 's toorens hooge kruin,
Die eenigh ovrigh rijst in Trojens heete puin.
AND. De moed beswijcktme laes! 't lijf trilt, de leden zijgen,
En 't bloed door koude stolckt. UL. Hier hier most ickse krijgen,
Zy helde na dien wech: De vrees heeft haer verraên:
Ick zal een' nieuwen schrick haer weder jaegen aen.
Dewijle dan het kind, tot zoen des muurs verkoren,
En nu voor uit getreên, een' zachtre dood deê smooren,
Waer door het niet en kan den priester als't behoort
Ten offer volgen na; zoo zeid ons Calches voort,
Dat Hectors assche moet tot zoen der golven strecken,
En zijn in zee verspreid, op datwe mogen trecken
Ontslaegen van dien vloeck met onze schepen t'huis,
En moet zijn heerlijck graf gemorzelt zijn tot gruis.

Vermits dan Hectors zoon de dood die hy was schuldigh,
Door 't sterven is ontslipt, zoo moetghe zien geduldigh
Dat wy onz' handen aen deez' heilge rustplaets slaen.

AND. Rampzaligh mensch wat raed? wat zultghe best bestaen?
Een' dobble vreeze breeckt mijn hart nu in twee stucken:
Hier komtme 's mans gebeente, en daer mijn zoontje rucken;
Wat zijde of 't winnen wil? Ick sweer, ick sweer by all'
De Goôn, by u mijn' man: wiens ziel my altijd zal
Verstrecken voor een' God, dat my niets kan behaegen
In mijnen zoon als ghy; dat hy noch reck' zijn' dagen,
Op dat ick in hem zie 't afzetsel van uw beeld.
Leed ick dan dat men dus met u gebeente speelt,
En datme' uwe asschen sprey, en uitstorte op de baeren:
Neen dat dees liever sterve. O moeder vol beswaeren!
Hoe zultghe konnen zien dat uw geliefde zoon
Gemartelt worde, en sterf zoo veel' vervloeckte doôn?
Hoe zultghe konnen zien, met onbetraende kaecken,
Hem komen rollen neêr van d'hooge toorendaecken?
Och ja, en met geduld, als slechts 's verwinners hand
Mijn' Hector na zijn' dood niet stroye langs de strand.
Maer hoe? deez' zal zijn' straf met smarte en pijne smaecken,
Den afgestorven kan nocht smert nocht pijne raecken,
Maer is in veilge rust. Wat drijftghe tusschen twee,
En twijfelt wienghe wilt bevrijden van dit wee:
Staet niet uw Hector daer? Neen, neen, ick zie waerachtigh
Een' Hector hier, en daer: maer dees zijn' zinnen machtigh,
Zal mooghlijck vaders dood noch dienen tot een' wraeck.
Wat doet ghy, droeve vrou! in deez' benaude zaeck?
Zy konnen beide doch niet wel behouden wezen,
Behoed dan liever dien, die Grieckenland doet vreezen.

ULYS. Gaet heen, gaet snellijck voort, en haelt my voor den dagh
Den vyand onzes naems, 't zy waer hy steecken magh,
Door moeders list verschuilt, de leste schrick der Greecken.
Daer is hy vast. Vaert voort. Wat magh u doch ontbreecken?

Wat

Wat vreeſtghe, en ziet noch om? 't is doch met hem gedaen.
AND. Och dat my vreeze koſt noch eenighſins bevaên:
Maer 't is gewoonte nu voor my altijd te ſchromen,
,, En 't word niet haeſt verleert dat vaſt is aengenomen.
ULYS. Ick zal der Goden raed uitvoeren nae 't beſcheer,
En zal het hooge graf ſtrax rucken gants om veer.
AN. 't Geenge eenmael hebt verkoft. UL. 't Zal evenwel geſchiedē.
AND. Waer is Achilles woord, waer zijn nu d'hemellieden
Beroepen in den eed? o Pyrrhus! koom beſchut
Uw' eigen vaders gift. UL. 't Graf zal terſtond onnut
Verſpreid zijn over 't veld. AN. Zoo grouwelijcke wercken
Dorſt noyt de Grieck beſtaen. Ghy hebt Godheilge kercken,
Ja zelfs van Goden die u gunſtigh zijn geweeſt,
Ontheilicht, en geſchend: maer hebt tot noch gevreeſt
De dooden in hun graf uit dolheid aen te randen.
Ick zal u tegen zijn, en met ontwapende handen
Uw' wapens tegens ſtaen. De gramſchap zalme macht
Verleenen tot dit werck: gelijck met dolle kracht
De forſſe Amazoon plach te ſloopen Grieckſche ſcharen:
Of als een' Mænas, daer de God is ingevaren
Gewapent met haer' thyrs, met een' bezeten tred
De boomen dreigt, en 't woud, en van verſtand ontzet
Queſt datze 't niet en voelt: Zoo zal ick my begeven
In 't midden van 't gedrang, en als ick heb bedreven
Al 't geen tot voorſtand van deez' grafſteê helpen kan
Ick vergezellen zal mijn' overleden Man.
ULYS. Wat toefghe, kan een' vrou met kermen en met razen,
En ydle dollicheid uw' harten noch verbazen?
Doet dat men u gebied. AND. Velt my, velt my veel eer,
En met uw vinnigh ſtael my liever houwt ter neêr:
Scheurt op d'Avernſche poel, en breeckt des noodlots marren,
Mijn Hector d'aerde rijt, en doetz' haer' keel opſparren:
Om dezen Ithakees den moed te doen vergaen
Is mans genoech uw' ſchim. 'k Zie hem gewapent ſtaen:

Hy drilt, en ſchiet met vier. Ziet ghy hem niet, o Greecken!
Of zie ick hem alleen? UL. 'k Zal alles af doen breecken.
AND. Wat gaet dy moeder aen! Ghy velt met eenen ſlagh
Uw' zoon, en Eegemael: Miſſchien ghy met geklagh,
En met gebeên den haet der Griecken zult verzetten,
Het ſwaer gewight van 't graf 't verborgen kind zal pletten:
'Ellendigh wicht verga veel eer, 't zy aen wat oord,
Eer van den vader, 't kind gekneuſt word, en verſmoort:
Eer 's vaders laſt den zoon zou pletten en vernielen,
Ulyſſes ach! ick koom demoedigh voor u knielen,
En d'hand die noyt en deê het geen dat zy nu doet,
Raeckt met verſlagenheid, Ulyſſes, uwen voet:
Der moeder u erbarm: Wilt gunſt aen my beſteden,
En hoor met zachten zin mijn ſmeecken en gebeden;
,, En hoe ghy hooger van de Goden zijt geſtelt,
,, Zoo veel te zachter druckt die ſtaen in uw' geweld.
,, De weldaet dieghe doet aen hen die moeten ſwichten
,, Dient om 't geluck aen u noch wijders te verplichten,
Zoo moet uw' kuiſche vrou u in haer bedde ontfaên:
Zoo moet uw' vader noch in jaeren groeyen aen,
Tot dat hy zijnen zoon met wellekomſt magh groeten:
Zoo moet uw' zoon u na uw' wederkomſte ontmoeten:
Zoo moet hy meerder heils als ghy zelf wenſt ontfaên:
Laërt in jaren, u in raed te boven gaen.
Erbarmt u over dit ellendigh moeders leven,
Die niet als deze trooſt in 't lijden is gebleven.
ULYS. Breng ons het kind te voorſchijn,
Dan zal 'er eerſt gehoor zijn.

ANDROMACHE.

KOom uit het hol, daer ick u heb gevlucht,
O droefſte vrous beſchreyelijcke vrucht!
Dit 's 't kind dat ghy, Ulyſſes, wenſcht verſtickt:
Waer voor een' vloot van duizend ſchepen ſchrickt,

Duick,

Duick, jongske, duickt: Werpt u ter aerde neêr:
En 't handje vley de voeten van uw' heer.
Beeld u niet in dat ietwes qualijck past,
't Geen de Fortuin haer' schoov'ling leit te last.
Uw' oud geslacht, dien koninglijcken glans,
En het gerecht des grooten Ouden mans,
Al 't aerdrijck om vermaert, zet uit den zin:
En nimmermeer en val u Hector in.
Buigh, kleine knien: uw lijf nae 't slaven zet.
Zoo u de kindsche onnozelheit belet,
Ter halver dood uwe uitvaert te bevroên,
Schrey dan, om dat ghy 't ziet uw' moeder doen.
Oud Troje zagh zijn konings kindsheid mee
Van traenen nat. De kleine Priaem deê
Den dreigenden Alcides worden weeck:
Die forssert, die, voor wiens geweld besweeck
't Woed ongediert, daer oyt af werd gehoort:
Die na de bres, gemaeckt in Plutoos poort,
Zich ruggeling te maecken wist ruimbaen:
Door 't duister heen, verwonnen van een' traen,
Welck op de wang zijns kleinen vyands lagh:
Ick, zeid' hy, gun u 't koninglijck gezagh:
Zit op den troon uws vaders hoogh in 't goudt,
En zijnen staf, maer bet uw' woorden houd;
Dit was, wou hy, 's gevangens hardste straf.
Leer Hercules zijn zachte gramschap af.
Of en vermaeckt u niet als zijn geweer?
Geen smeecker leid voor uwe voeten neêr
Van mindren staet, en bid maer lijfs gena;
Dat het na lust van 't Luck zijn erfrijck ga.

ULYSSES. ANDROMACHE. ASTYANAX.

UL. VErbaesde moeders rou ontroertme wel het harte,
Nochtans ontroertme meer der Griecksche moedren smarte,

Tot wier groot hartenleet dit kind opwaſſen zal.
AND. Zou dit de man wel zijn, en hand, die Trojens val
Oprechten zal uit d'aſch? Moet Troje daer op hoopen
Zoo is het hopeloos. 't Is veel te veer verloopen:
't En leid zoo niet met onz' Trojaenſche borgery,
Dat iemand vreeſt met recht voor onſe muitery.
Of zou zijn vaders moed hem wel den moed verhoogen,
Te weten: hy wien zelf rondom den muur getogen
De moed ontvallen zou, die door veel tegenſpoed,
En ramp gebroken word. Indienghe van zijn bloed
Eiſcht welverdiende ſtraf, wat zoudghe meer begeere?
Veroorlooſt hem voor ſlaef te dienen u ter eere,
Zijn' knechtelijcken hals ontfang' het dienſtbre jock:
Wie weigert dat' een Vorſt? ULYS. Ulyſſes noch zijn wrock:
Maer Calches ſlaet het af. AN. O oorzaeck van mijn lyen!
Toeſteller van bedrogh, en tuck op ſchelmeryen,
Die niemand voor de vuiſt in 't ſtrijden hebt vermant:
Maer door wiens quaden raed, en dobbelſchalck verſtand
Zelfs Griecken zijn vermoort: ſtoffeertghe om 't kind te dooden
Uw' zaeck met wichlery, en met onnooſle Goden?
Uit uwen boezem komt dit ſchelmſtuck, nacht ſoldaet,
Een man in kindermoord, nu zijtghe een held op ſtraet
By lichten dage alleen. UL. Mijn' vroomheid is den Greecken
Genoegh, den Phrygiaen niet dan te veel gebleecken.
De vloot haere anckers licht. 't Is ongelegen tijd
Dat ick den ganſchen dagh met ydle woorden ſlijt.
AND. Verguntme een' korte wijl, op dat ick mijnen zoone
Voor 't uiterſte bediene, en mijne gunſt betoone,
En voor het laeſte omarm den genen dien ick droegh,
En zoo mijn' gierge trou omhelzende vernoegh.
ULYS. Och of 't geoorloft waer dat ick uit mededoogen
My uwer deeren moght. Doch 't geenwe alleen vermogen
Dat word uw' beê vergunt, te weten tijd en wijl
Na uw' begeerte, en wenſch. Verzaed u in der yl

Met

Met tranen. ,, Droefheid word verlicht door bitter ſchreyen.
AND., O zoet en waerdigh pand! o eere van 't geſcheyen,
En neêrgeſlagen huis, en Trojens laeſte lijck!
O ſchrick van Grieckenland! o moeders ydle wijck!
Wien ick zijns vaders lof, en oorloghs kunſt ervaren
Toewenſchte, en oock den tijd, die in zijn' middeljaren
Zijn groote Grootvaêr heeft geluckich doorgebracht:
Maer d'Hemel heeft mijn' beê helaes! niet veel geacht.
Ghy zult van Ilium den ſcepter niet eens ſwieren,
In koninglijcke zael: nocht met geboden ſtieren
De volcken wijd en zijd. Voortaen en zultghe niet
Zoo menich land gebracht zien onder zijn gebied:
Ghy zult niet eenmael laes! de Grieckſche ruggen wonden,
Nocht ſlepen Pyrrhus lijck aen uw' karros gebonden:
De kleine wapens ghy met uwe teedre hand
Niet handlen zult: noch 't wild, verſpreid door 't woeſte land,
In bergh, in boſch, en dal geſwind en ſtout najaegen,
En na elck vierde jaer, op d'ingeſtelde dagen,
Den ſleep van Trojens ſpel voortbrengen op de baen,
En voeren, edel kind, de wackre benden aen:
Ghy zult met ſnellen voet, en met geſwinde keeren
Niet eens om d'outers gaen, en met uw' dans vereeren
Der Phrygen tempelfeeſt: als 't kromkornets geluid
De ſnelle paſſen treckt ten wackren voeten uit.
O ſlagh van wreede dood! veel droever als het ſterven,
Zal Troje noch iet zien, 't geen zal haer hert doorkerven
Veel meer als Hectors moord. UL. Nu moeder 't weenen laet:
,, Een' groote droefheid ſteld zich zelven doch geen' maet.
AND. Heel kort, Ulyſſes, is het marren van ons weenen,
Daer ick om ſmeeck en bid. Gedoogh dat ick den geenen,
Die noch in 't leven is zijne oogen luicken magh.
Klein ſterfſge, doch alree draeght Argos dy ontzagh:
Uw' Troje wacht uw' komſt: wy ſmelten in ons tranen,
Ga vry en vranck, en vind d'ontſlage Phrygianen.

AST.

AST. O moeder u erbarmt! AND. Wat houdghe mijnen schoot,
En 's moeders hand, die is eene ydle hulp ter nood:
Als 't teeder kalf zich by de moeder weet te vlyen,
Wanneer het brieschen hoort de leeuwen van ter zyen:
Maer het verwoede dier de moeder wijcken doet,
En zoeckt den mindren roof, die 't met zijn' tand bebloed
Verscheurt, verruckt, en sleept: zoo zal u uit mijne armen
De vyand rucken oock. Ontfangt mijn droevigh karmen:
Ontfangt mijn' laesten kus, en 't uitgetrocken hair:
En dus gekropt van my ontmoet uw' vader, daer
Hy dwaelt in 't zaligh veld: doch wilt hem overdragen
Heel weinigh' woorden van uw' moeders bitter klagen,
Zoo 's overledens schim zich d'eerste zorge aen neemt,
Nocht door 't verbranden niet van d'oude liefd vervreemt.
O wreeden Hector! hoe gedooghtghe nu, ghy brave,
Dat onder 't Griecxsche juck Andromache dus slave.
Wat leghtghe log, en traegh. Achilles quam wel weer.
Neem van mijn' tranen kind, die noch zijt klein en teer,
Neem van mijn' hairen weer; al 't geen is overbleven
Van d'uitvaert mijns gemaels. Neem kuskens dieghe geven
Mooght aen uw' vaders mondt. Dit kleed uw' moeder laet
Ten troost; mijn graf en geest aenroerden dit gewaed:
Nau ick doorsnuflen zal wat asschen hier mach schuilen.
ULYS. Hier is nocht maet nocht end van schreyen, en van huilen.
Flucx wech met Hectors zoon: ruckt wegh, en neem hem met,
Die 't leger marren doet, en Argos vloot verlet.

REY.

WAt plaets of ons gevangene all'
By zich ter woon ontfangen zal?
Thessalien vol bergen, of
Koel Tempe rijck van lauwerlof?
Of Phtie een veel bequamer veld
Om uit te levren menigh held;

Of

Of 't ſteenigh Trachyn, beter ſteê
In vruchtbaerheid van 't ſtercke vee?
Of is 't Iölcos hoogh van moed,
Betemſter van den zouten vloed?
Of 't ruime Creten, by elck een
Verwondert om zijn' hondert ſteên?
Of oock Gortijne, klein van naem?
Of Trice, dor en onbequaem?
Of is 't Methone, dicht begroeit
Van lichte ſteeckpalm, dieder bloeit?
Methone, dat alſins bekuilt
Dicht onder 't boſch van Oeta ſchuilt,
En meer als eens de pijlen ſtraf
Tot Trojens nederlagen gaf.
Of Olenos, wiens hutten licht,
En wijd zijn van elckaer geſticht?
Of Pleuros, dat zich altijd draegt
Als vyand der Goddinne maeghd?
Of Trœzen, wiens krombochte ree
Beſpoelt word van een' breede zee?
Of Pelion, wel eer vermaerd
De darde trap ten hemelwaert,
En ſtreckte Proteus voor een rijck?
Op dezen bergh was Chirons wijck:
Daer lagh in uitgeholde rots
De meeſter van het kind, dat trots
En moedigh toen alreede was,
Mits hy hem zulcke leſſen las:
Waer door de grimmicheid van 't hert
Noch meer en meer geſlepen werd;
Als hy zijn' harrep klincken liet,
Zoo zong hy onder 't ſnaerſpel niet
Als ſlechts van houwen, kerven, ſlaen,
En wat daer voorts mach hangen aen.

Caryſtos rijck van marmorſteen;
Of Chalcis, daer Euripus heen
En weer ſpeelt met d'onſtuime zee?
Of zijn 't d'Echidnen, die hunn' ree
Bequaem voor alle winden leid?
Of Gonoës daer 't altijd weyt?
D'Eniſpen, bang voor Boreas?
Of Pelarreet ter noorder as
Aen Grieckens alderuiterſte end?
Of is 't Eleuſis, dat gewent
Vrou Ceres ſtadigh t'eeren is,
In ſtilligheid en duiſternis?
Of roept ons tegens onzen zin
Des waeren Ajax Salamin?
Of Calidon, zou 't dat wel zijn,
Alom bekent door 't wilde ſwijn?
Of is het Scharpe, en Beſſe? of 't land
Dat Titareſſos, die nae 't ſtrand
Om onder zee te duicken ſluipt,
Met zijnen tragen vloed doorkruipt?
Of Pylos dat lang leven geeft?
Of Pyſe, dat een tempel heeft
Jupijn ter eeren opgebout?
Of Phaer; of Elis, daer men houd
En viert de feeſt, die 's winners hoofd
Den lofkrans van olijf belooft?
Het razende onweer hier en gins
Zende ons ſlavinnen alleſins,
En lande en berg' waer 't wil ons lijf:
Behoudens dat men verre blijf
Van Sparten, 't welck met recht gehaet
Den Phrygen, en den Griecken ſtaet,
Op zoo veel' ſmarte en ongerijf:
Behoudens dat men verre blijf

Van Argos, en Mycenen, eerſt
Door Pelops tiranny beheerſt.
't Klein Neritos min als Zacynth,
En Ithaca, wiens klippen blind
In 't water duickend voor en naer,
De kielen dreigen met gevaer.
Wat lot of u noch wezen zal
Beſchoren, of wat ongeval
Trojaenſche koningin wel eer?
Waer heen, en van wat overheer
Zult ghy noch worden omgeleid?
Wat land is tot uw graf bereid?

DE VIERDE HANDEL.

HELENE. ANDROMACHE. HECUBA.

WAt Bruiloft doods, en droef, met kermen, bloed, en moord
En klachten word geviert; daer van na recht behoort
't Beleid toe aen Heleen. My derf men noch beladen
Om den verdelgden Phrygh in 't uiterſt te beſchaden:
Aen my beveelt men noch te bootſchappen 't geveinſt,
En ydel huwelijck van Pyrrhus, en op 't reinſt
De bruit na Grieckſche wijz' te cieren, en te kleden.
Prins Paris zuſter word door mijne treecken heden
Misleid, en raeckt om hals door mijn verziert bedrogh;
Verſchalcktſe vry, ick acht zulcx voor haer 't lichſte noch.
,, 't Is een' gewenſchte doot te ſterven zonder ſchricken
,, Voor 't lijden van de doot. Wat draeltghe te beſchicken
Het geen u is belaſt? ,, De ſtichter draeght de ſchuld
,, Van 't opgedrongen quaet. Uw jammer is vervult,
O welgeboorne maeghd! van Dardans bloed geſprooten,
Een milder God heeft u, die deerlijck waert verſtooten,
Goedgunſtigh aengezien, en is vaſt bezigh om
Te ſchencken aen uw' jeughd een' zaelgen Bruidegom:

Al heerſchte Priaem zelf, ſchoon Trojens muuren ſtonden,
Tot zulck een huwelijck zy u niet brengen konden:
Want d'overkijcker zelf van d'eedle Grieckſche ſtam
U tot het heiligh recht van kuiſche minne vlam,
En wettigh bed verzoeckt: wiens breed gebied gelegen
Is aen 't Theſſaliſch veld. O welck een groote zegen!
De groote Tethys, en zoo menige Godes
Van 't zoute pekelſchuim, daer toe de Zeeprinces
Vrou Tethys, de voogdes van d'opgeblaze baren,
U voor haere aengehuwde, en eigen pand verklaren.
En Peleus, als ghy nu zijt Pyrrhus wederga,
U noemen zal zijn' ſnaer, en Nereus even na.
Leg af 't beſwalckt gewaet: treckt weder aen een ſtatigh:
Verleer ſlavin te zijn: weeſt niet zoo ongelatigh:
Strijckt neer 't gerezen hair: duld dat het word geſchickt,
En met een aerdig' hand getoyt, en opgeſlickt.
Dit ramp miſſchien u voert tot hoogren ſtaet en orden.
,, 't Heeft veelen nut geweeſt des vyands roof te worden.
AND. Te ſchatren eens van vreughd was 't eenigh onheil dat
Den Phrygen noch ontbrack, en d'uitgeroeyde ſtad;
't Geſlechte Pergamum vaſt brand aen allen hoecken.
O tijd van hijlicken! maeckt iemand zich te zoecken,
Zou iemand weigeren te treên nae 't Bruiloftsbed
Daer 't lief juweel toe raed, Heleen, 't bederf, de ſmet,
Der beide volleken? Ziet eenmael doch met weenen
Die vorſtengrafſteên aen, deze onbegrave beenen
Langs 't veld gezaeit: die heeft uw' Bruilofsfeeſt verſpreit:
Om u men 't Aſiaenſche, om u men 't vaeck beſchreid
Europiſch' heldenbloed al ſiſſende zagh ſtorten;
Als ghy koelmoedigh zaeght de mannen t'zamen horten,
Onzeker wienghe droeght. Vaer voorts, en maeckt met groen
De bruiloftskamer toe. Wat is 'er toorts van doen,
Of fackel na gewoonte, of vier? Laet Troje uitrichten
Dien dienſt, en met zijn vlam 't nieu bruiloftsbed toelichten.

Tro-

Trojaensche borgers viert, viert Pyrrhus huwlijksfeest,
Ja viertze na waerdy ; dat 's met een' bangen geest :
Maeckt droefheit, en misbaer. HE. Hoewel de groote smarte
In geene rede staet, nocht word vermorwt in 't harte,
Ja boven dat noch vaeck haer' rougenooten haet :
Zoo is het evenwel dat zoo mijn' zaecke staet,
Dat ickze nimmermeer te pleiten my zal schromen,
Al was de rechter schoon met gramschap ingenomen,
'k En lochen niet dat u wel overkomen zy
Ondraeghelijcke smart : Maer 't staet u echter vry
Dat ghy Priaem, en ghy uw' Hector mooght beweenen ;
Maer ick helaes ! ick moet in 't heimelijck besteenen
Mijn Paris, dien ick mis. ,, 't Is een ondraeghlijck juck
,, In slaverny te zijn : Dat heb ick oock met druck,
Als een' gevange vrou, tien jaren lang gedragen.
Uw' Trojen leit ter neêr : d'Huisgoden zijn verslagen :
't Is wel een swaer verlies het derven zijner stad :
Maer swaerder ick mijn' vrees dan alle rampen schat :
't Gezelschap in uw' quaed uw smart wat kan vergoeden :
Op my verwinners beide, en overwonne woeden.
't Heeft in onzekre kans nu langen tijd gestaen,
Wie dat een' ieder zou voor zijn' slavin ontfaên :
My kreegh terstont mijn heer, en zonder eenigh loten.
De krijgh, verwijt ghy my, is eerst uit my gesproten :
Eene oorzaeck van 't verdriet dat Trojen overviel.
Dit zou zoo wezen, waer 't dat onz' Spartaensche kiel
Uw' zeen eerst kloofde : Maer zoo de Trojaensche vechter
My roofde, als Venus my geschoncken had den rechter
Zoo weet het Paris danck. Mijn' zaeck zal vinden wel
Een scheidsman, maer helaes ! voor my niet dan te fel :
't Is Menelaüs, die hier over recht zal spreecken.
Wilt nu Andromache uw treuren doch wat breecken,
En murwen het gemoed van deez' bedruckte vrou.
De tranen dringen my ten oogen uit van rou.

AND. 't Moet zijn een groot verdriet dat onz' Heleen doet schreyen.
Wat doet haer doch aldus de vochte tranen spreyen?
Zeg op, zeg op, waer is Ulysses nu op uit?
Wat schelmstuck, of wat list is endlijck zijn besluit?
Zegh op, hoe dat men zal met d'arme dochter leven.
Zal zy met volle kracht her onder zijn gedreven
Van Idaes toppen, daer hy rijst met heuvelkruin;
Of zal een wreed soldaet haer schieten steil en schuin
Van 's onlangs hoogen burghs verre uitgesteke klippen?
Of zalze in 't woeste meir afwentlen van de tippen,
Die Trojens voorgeberght, met zijn' gespouwe zij',
En lenden steeckt om hoogh, zoo dick en vaeck als hy
Ziet alsins overheer d'inhammen licht om gronden?
Zeg op, wat uw gelaet bedeckt voor looze vonden.
Dat Pyrrhus swager word van Hecube en Priaem,
Gaet boven alle ramp. Nu geef de straffe een' naem.
Zeg op, wat jammer ghy ons wijders toe wilt zenden.
Beneem dit eenigh leet alle overige ellenden,
Dat 's d'ydele, en valsche waen vol twijffelmoedigheit,
En deze onzekre hoop; ghy ziet wy zijn bereid
Den jongsten slagh des doots geduldelijck te lyen.
HEL. Och of der Goden tolck my toeliet af te snyen
't Verlet van 't hartigh licht, of voor Achilles graf,
Door Pyrrhus woedend' hand, als speelnoot van uw' straf
En droevigh ongeluck, te sneuvlen met den swaerde,
Helaes Polyxena! wiens schoonheid de vermaerde
Achilles voor zijne asch ter slachting daeght door 't stael,
Om in 't Elysisch veld te strecken uw gemael.
AND. Ziet hoe dat moedigh dier, gelijck den dagh van eeren,
Haer' sterfdagh noemen hoort. Z'eischt koninglijcke kleeren
Tot voeghelijck cieraet: Datm' hare vlechten streelt,
En d'handen slaet aen 't hair, haer leet doet, nocht verveelt:
Het ander hieltse een dood, dit rekentse bruits stacy:
Maer 't moederlijck gemoed beklaeghelijck, eylacy!

Ver-

Verſtockt door deze maer, beſwijckt door groote ſmart:
't Verſtand ontzoncken is. Schep moed, rampzaligh hart!
Hef uwe geeſten op. Hoe hangt de ziel des menſchen
Aen zulck een' dunnen draed? Hier waer niet veel te wenſchen:
Een lutske en Hecuba gezalicht ons begeeft.
Zy haelt den aeſſem weer, verkomt allencx, zy leeft.
,, De dood vlied aldermeeſt voor die zich baed in tranen.
HEC. Wel leeft Achilles noch tot ſtraf der Phrygianen:
Steeckt hy noch d'ooren op, ruigh, woeſt, en ongetemt.
Hoe weinigh heeft mijn zoons vorſt Paris hand geklemt!
Zijn' tombe, en d'aſſche zelve ons 't leven noch benijden,
En ſnacken naer ons bloed. Thans waren bey mijn' zijden
Becingelt van een' ſchaer, en zaelge zielenrey;
Ick werd van 't kuſſen moede, en 't liefelijck gevley,
Van moederlijcke jonſt den kindren uit te deelen.
Deze is 'er nu alleen ſlechts over van zoo veelen;
Mijn wenſch, mijn' gezellin, verlichting en genucht,
En 's aengevochten ruſt. Dit 's Hecube al uw' vrucht:
De naem van moeder vloeitme alleen uit deze lippen.
Rampzaelge en taeye ziel, voorts voorts, gaet eenmael ſlippen,
En ſcheltme eens endlijck quijt deze eenige uitvaert ach!
De kaecken zijn bevocht van ſchreyen dagh aen dagh:
Van 't druckigh aenſchijn ſtort een onverzienſche regen.
Mijn' dochter weeſt verheughd. Hoe zou om zulck een' zegen,
Om dit uw huwelijck Caſſandra zijn begaen!
Hoe zou Andromache naer uwe bruiloſt ſtaen!
AND. Wy, Hecuba, zijn eer, wy wy zijn te betreuren:
Wie flucx de zeilbre vloet zal van malkandre ſcheuren,
En ſpreyen hier en gins. Zy, lieflijck uitgeſtreckt,
Word van geboortige aerde in 't vaderland bedeckt.
HEL. Indienge uw lot verſtond ghy zoud haer meer miſgunnen.
AND. Wat ſtraffe dreight ons dan die wy niet weten kunnen?
HEL. De bus die is geſchud, elck heeft zijn' Heeren al.
AND. Wat heer is my beſcheert? zegh wien ick dienen zal.

HEL. Maer Scyros jongeling dy trock ten eersten loote.
AND. Hoe zaligh is de maeghd Cassandra, die de vloote
Der Griecken niet en vreest, en door haer' razery,
En Phœbus veiligh is, en blijft van loting vry.
HEL. Het hoofd der koningen houd deez' voor zijn' gevange.
HEC. Wil iemand Hecuba oock voor de zijne ontfange?
HEL. D'onwil'gen Ithakois ghy vielt tot roof te beurt.
HEC. Wat loter wreed van aerd, ondwingbaer, en versteurt,
Der ongerechte busse, heeft, zonder staet verschooning,
Den eenen vorst gezet tot 's anders vorst en koning?
Wat euvler God verdeelt de slaven hier en daer?
Wat den bedruckten streng, en onzacht middelaer
Zoo luttel kennis draeght in heeren uit te keuren,
En leid d'ellendige noch heilloos ramp te veuren?
In 't trecken al te wreed van hand en van gemoed.
Wie voegt de moeder doch van Hector by het bloet
Van Æacus, en by zijn' wapenen en troepen?
Of word ick weder naer den Ithakois geroepen?
Nu dunckt me ick ben slavin: nu wind de Grieck den kamp:
Nu dunckt me ick ben bezet van allerhande ramp.
Ick schaem my zulcken heer: maer niet dat ick moet slaven.
Zal die met Hectors buit zoo trots gaen henen draven,
Die Ajax eer te spijt Achilles roof ontdroegh?
Daer oyt de zee rondom 't onvruchtbaer eiland sloegh,
Zal hier mijn' grafsteê zijn? koom hier, koom hier, verbolgen
Ulysses, leid me wech: ick zal mijn' meester volgen:
Ick kreun me niet: mijn lot my navolg na mijn' lust.
Geen' stilte zy op zee, noch aengename rust
Van winden woede 't meir: dat Priaems ongelucken,
En mijne, en krijgh, en vier der Griecken legers drucken:
En ondertusschen dat deze onderwege zijn,
Zoo woed deez' straf alree. Ick vol verdriet en pijn,
Heb u een lot verstreckt, dies is u 't loon onttogen.
Maer Pyrrhus komt daer aen met wrevelmoedige oogen,

En ſpoed met ſnelle treên. Wat wachtge Pyrrhus, hoe!
Koom opent mijne borſt met yzer: tree vry toe,
En helpt den ſchoonvaêr doch, en ſchoonmoêr van uw' vader
Eens by malkanderen. Ghy ſlachter, ghy verrader
Van grijze en oude liên, dit bloed dy meê betaemt:
Koom ſleeptme ontruckte meê: met neêrſlagh onbeſchaemt
Oock d'Oppergoôn bevleckt, en ſchimmen dieder waeren,
Wat zee wenſch ick uw' vloote? ick wenſch haer zulcke baren
Gelijck uwe offerhande en gruwel wel vereiſcht.
De ganſche Grieckſche vloote, als ghy nu henen reiſt,
Uw' duizend ſchepen flucx (als mijn' bedroefde ziele
Gevoert word) overkoom' het geen ick wenſch mijn' kiele.

REY.

DIe treurt en zit verſlagen
Is 't zoet dat veele klagen,
Is 't zoet dat heele volcken
Bang ſtenen na de wolcken;
De tranen en misbaeren
Min nijpen, als 'er ſchaeren
Bedruckt te gader weenen,
En om haer rampſpoed ſtenen.
,, Die groote droefheit ſmaecken,
,, Zich altijd noch vermaecken,
,, Dat hunn' quaede avontuuren
,, Veele andere oock bezuuren,
,, En datſe niet alleene
,, Zijn weerloos voor die peene.
,, Geen menſch ontzeid te dragen
,, 's Volcx algemeene plagen.
,, Geen acht zich dan ellendigh
,, Al is hy 't ſchoon inwendigh.
Neemt wech die zalighlijcken
Bedyen: zet de rijcken

Ter zijden, die beklijven
Met goude en zilvre schijven:
Neemt wech die steedts met swoegen
De rijcke landen ploegen,
Met hondert Ossen t'evens:
Zoo zal, vol moeds en levens,
Zich 's arme moed verheffen,
Ziende alle staeten effen:
Want niemand, hoe besweken,
Is arm, als vergeleken.
Zoet valt 'et boven allen
Wiens zaecken zijn vervallen,
Dat niemand onder 't maenlicht
Lacht met een vrolijck aenzicht,
Die met een schip, uit liefde
Van winst, de baeren kliefde,
Wanneer hy naeckt ontswommen
De zeestrand heeft beklommen,
Hy zal bedroeft, och armen!
Om zulck een rampspoed karmen.
Hier tegens wy bevinden,
Dat dien de storremwinden,
Ja schade minder wonden,
Die in de woeste gronden
Zagh t'effens duizend schepen
Van 't onweer onderslepen,
En 't heele vlack zagh drijven
Vol hout en doode lijven:
Als Corus strenge onweeren
De zee belet te keeren,
Met d'aengeparste golven,
Eer Phryxus schier bedolven
Van 't schuim, vol schricks en beven,
En eenigh overbleven,

Heeft

Heeft Helles lijck bekreeten,
Helaes! toense afgesmeeten
Viel midden in de vloeden,
Die tuimelen en woeden:
Toen haer de ram afschudde,
De leidsman van de kudde:
Wiens lijf was overtrocken
Met glinsterende vlocken:
Wiens gouden rugh de broeder,
En zuster, hunn' stiefmoeder
Ontvluchtende, beschreden.
Zelf Pyrrhe hiel zich te vreden,
Als haer gemael behouden,
En zy de zee aenschouden,
En niet als zee vernamen,
Toen zy 't alleene ontquamen.
De vloot nu schielijck herwaerts
Gedreven, nu weer derwaerts,
Zal dit gezelschap scheyen,
En onze traenen spreyen:
Als schippers en stierlieden,
Op scheeptrompets gebieden,
T'zeil gaen, en hunne roeyers,
Als kloecke waterspoeyers,
De diepte eens vatten vlugge,
Als 't strand zal vliên te rugge:
Hoe zullen dan uw' zinnen
Te moe zijn, o slavinnen?
Als ghy de groote plassen
Ziet groeyen, 't land ontwassen:
Als Ide allencx zal blaeuwen
Neêrduicken, en verflaeuwen?
De moeder zal haer' zoonen,
De zoon de moeder toonen

In welcken oord en wegen
Dat Trojen is gelegen:
En met den vinger wijzen,
En zeggen: daer ghy rijzen
Ziet hemelhoogh dat smoocken,
Die damp, en 't leelijck roocken,
Daer zijn Neptunus vesten
Verwoest vernielt ten lesten
Van deez' vervloeckte Greecken.
De Phryg zal by dat teecken
Van verre zich gewennen
Zijn vaderland te kennen.

DE VYFDE HANDEL.

BODE. ANDROMACHE. HECUBA.

O Noodlot vol van vloeck, van wreedheid, deernis, schrick!
Heeft Mars in tien jaer krijgs met zoo verwoed een stick
Zijne oogen oyt vermaeckt? wat zal ick eerst verklaren?
Wat heft mijn' klacht eerst op: uw ysselijck beswaren,
O uitgeleefde vrou? O zal 't uw' rouwe zijn?
HEC. Wat leet dat ghy beschreit, ghy zult beschreyen 't mijn'.
Elck heeft zijn' eige ramp: my zy te gaer aentaste',
En wie ellendigh is die is te mijnen laste.
BODE. Ick heb de maeghd zien staen, 't kind worpen van de tin:
Maer met een moedigh hart haer sterven, hem niet min.
AND. Verhael de dobble moord, en reecx van schelmeryen.
HEC. Het wroeten in mijn' wonde is mijn gemoeds verblyen.
Leg al de toekomst uit. BO. Een tooren heeft de brand
Van 't groote Trojen slechts gelaten in zijn' stand:
Van wiens verheven top, en gekanteelde boorden
Plagh Priaem zittende te stieren de slaghoorden,
En d'oorloogsmaet te slaen. Hy grootvaêr hier zijn neef
In zachten schoot gestooft, wees aen, hoe Hector dreef

Den

Den Grieck, en deê te rug gemeenen man, en heeren,
Als hy met vier en ſwaerd daer achter her was, keeren,
Door laſt van grooten angſt: en lied den jongen held
Aenſchouwen, welck een man zijn vader was in 't veld.
Deez' tooren eerſt bekent voor een cieraet der veſten,
Maer nu een' moordklip, word door 't graeu, en door de beſten
Van yder oord omringt. Al 't volck met eener veegh
Komt derwaerts aengeruckt. De ſchepen loopen leêgh.
Een' menicht' hier van liên zich op een' heuvel zette,
In vrye lucht, daer niets het uitgezicht belette:
Daer op een' hooge rots zijn' kruin: alwaer zy gaen
Zich plantende in 't gewicht op hunne teenen ſtaen:
Andre op een' pijnboom beuck of lauwer zich begeven:
En 't opgehangen volck het gantſche woud doet beven.
Zulck voor de keur den kant van ſteilen berge nam:
Een ander een ſtuck dacx vergeten van de vlam.
Zulck een beklimt een' muur die reed ſtaet om te breecken,
En 't lijf waeght op een' ſteen onvaſt door 't overſteecken:
Ja 'k heb gezien de tomb van Hector dienen meê,
Fy onbarmharticheid! den kijcker tot een' ſteê.
Toen quam met fieren moede, en hoochgeheve ſchreden,
Scheil maeckende in den drang, Ulyſſes aengetreden:
By zijner rechte hand, hy Priaems neef ken had,
En trock hem voorts. Het kind met wackren gange trad
Na d'hooge veſt: het ſloegh niet eens vertſaecht nu herwaert,
Staende op den toorenkant, zijn ſtreng gezicht nu derwaert:
Gelijck een teeder jong van een geweldigh wild,
Al is 't noch ſwack van tand, zijne ydle beten ſpilt
In 't toonen van den aerd, die 't doet tot forsheid neigen,
En van verbolgenheid geſwollen woed met dreigen.
Alzoo dat brave kind, van vyands hand beknelt,
Had volck en Vorſten, ja Ulyſſes zelf ontſtelt:
En zijn' gehartheid deê den mannen 't hart ontvallen,
Alleen en ſchreid hy niet die word beſchreit van allen,

En midlerwijle dat Laërtes zoon bestond
Den Paep te bidden na, en aenhitst stijf van mond
Ten offer wreede Goôn, is d'onversaechde jongen
Van zelven midden in zijn grootvaêrs rijck gesprongen.
AND. 't Geslacht van Colchos fel en bitter in den aerde,
D'onburgerlijcke Scyth met wien zijn huis vervaert,
Of 't wetloos volk, het welk bewoont d'Hyrcaensche stranden,
Waer heeft 'et oyt geschend aen zulck een stuck zijn' handen?
Wie hoorde van Busyr dien wreedaerd zulck een maer,
En dat oyt kinderbloed besprenkeld' het altaer:
Zijn' paerden, menschenvleesch gewent voor voeder t'eeten,
En heeft het Diomeed zoo jong noyt voorgesmeeten.
Maer wie bestelpt uw' leên, en levertse aen het graf?
BODE. Wat leden spaerde doch de steile plaets daer af?
De swaerte die recht toe recht aen, en sonder horten
Met zoo geswind een' slagh quam tegens d'aerde storten,
Heeft al de leên geknispt, en vliegen doen om veer.
't Uitmuntend lijf, die mond gelijckt zich zelf niet meer.
Zijns vaders eedle kroost, in hooghsels, diepsels, bolten,
Zich openbarende, leit t'eenemael gesmolten,
De neck is uit het lit: en uit het harssen vat,
Door eenen keizelsteen gekraeckt, is 't brein gespat,
Het lijf leid maecksélloos. AN. Het sweemt zijn vader weder.
BODE. Na dat geworpen was het kind van boven neder
En 't heir den grouwel, dien 't gewrocht had, heeft beweent,
Valt aen een ander stuck de zelleve gemeent:
En aen Achilles tomb. De golven slaen van buiten,
Hier tegens zachtlijck aen. Van d'andre zijde stuiten
De vlacke velden op een' heuvel, die al heel
Het middelst sluit, en rijst als zitsteên van tooneel.
De groote toeloop vult terstont den ganschen oever.
Een deel is van geloof, dat deze dood de schroever
Der schepen wezen zal, en brengenze in gebruick:
Een ander ziet met lust uitdroogen 's vyands struick:

Een

Een groot deel graeus (waer by zijn' lichtigheden blijcken)
Verfoeit het ſchellemſtuck, en loopt het lijckwel kijcken.
Niet min en ſpoeit zich na zijne uitvaert de Trojaen,
Die met zich zelven komt te lijck en graefnis gaen.
Onmachtigh door den angſt van ſiddren zich t'onthouwen,
Zoeckt hy den laeſten val van Trojens veſt t'aenſchouwen.
Met komen huwlijkswijs de ſackelen voor uit:
Heleen, met buckend hoofd, gaet treurigh voor de bruit.
Den Troyſchen dunckt die toorts gehaelt uit Plutoos hoecken,
En zulck een' ſtacy zy Hermione toe vloecken:
De vuil' Heleen alzoo haer' man zy t'huis gevoert.
Een ſchrick ter wederzijds 't verbaeſde volck ontroert.
De maegd haer aenſchijn laet van ſchaemt voor over hangen,
Een glans die ſpeelt haer op de jeugdelijcke wangen,
Des nietemin; en 't fraey, nu loopende op een end,
Ruim zoo bevallijck blinckt als het oyt was gewent:
Gelijck als op zijn ſchoonſt Apol is, wen zijn' roſſen
Te wet gaen, en hem 't licht der ſtarren komt verloſſen,
En dat de twijfeldagh den nacht krijght op den hals.
De menight' ſtaet verſuſt. Men prijſt doch nau van all's,
Een ding zoo zeer als 't geen dat ons nu word onttogen.
Die door haer ſchoonheid, dees is door haer' jeugd bewogen:
Dees door het dwaelzieck luck, dat heining kent, noch ſloot:
Altzaemen door dien moed, uitdager van de dood.
Z'heeft Pyrrhus achter haer: ja d'harten zelfs der riddren,
Zoo wel als van het ſchuim des legers, ſtaen en ſiddren,
Vol van medogentheid, en van verwondering.
Na dat den ſteilen bergh ten top de jongeling
Beklommen, en dat hy nu op de kruin verheven
Van vaders hooge tomb zich had in ſtand begeven,
De dappere mannin in 't minſte niet en ſwicht:
Zy ſtaet hem fors, den ſlach binde een fel aengezicht.
Zoo kloek een moed doorſnijd het hart van ſtoute en bloode,
En een nieu wonder is hier Pyrrhus ſuf op doode'.

Met

Met dat van zijner hand de ſtijfgejaeghde kling
Ind'overſchoone borſt tot aen 't geveſt toe ging,
En maeckt een' wijde wond: zoo dat de ribben knarſten,
De dood daer in, het bloed daer ſchielijck uit quam barſten:
In 't ſterven zelf nochtans zy van den moed niet ſcheid:
Voor over ſtorte zy met gramme krachticheid,
Als ofze Achilles had met d'aerde willen pletten.
De ſchaeren ſchreyende zich allebeide ontzetten.
De Phrygiaen bedeeſt geluit van ſteenen ſlaet.
De triompheerder klaer zijn zuchten hooren laet.
Dus ging het offer toe. Al 't bloed werd van 't verbolgen
En wreede graf, eer 't ſtaen of vloeyen kon, verſwolgen.
HEC. Gaet Griecken gaet, u roept een veilge weeh te rug:
Ontvouwt het laecken, maeckt uw hooge ſtevens vlug,
En ſpout de zee: ghy hebt haer weigren niet te ſchromen:
De maeghd en 't kind zijn om, de krijgh ten end gekomen.
Waer met mijn' tranen heen? waer leider! ſpuw ick uit
D'ouwijffelijcke ziel van dezen taeyen huit?
Zal ick mijn' dochtr', of neef, mijn' man, of land betreuren;
Oft all', of my? o dood, mocht ghy my ſlechts gebeuren!
De jonge kinderen, de maeghden ghy verdoet
Met kracht, en over al met haeſticheden woed:
,, Alleene ſchreumtge my, en weetme tuſſchen 't ſtuwen
,, Der pijlen, onder 't ſwaerd, en in den brand te ſchuwen.
,, Ghy hebt my, die u zocht, den heelen nacht geweert,
,, En vyand val nocht vier mijn' leden heeft gedeert.
Stond ick u niet zoo reed als Priaem. BO. Slaeſſche hoopen,
Ras t'ſcheep. De vloot wil t'zeil, en is al afgeloopen.

UYT.